

Utjecaj Pelješkog mosta na prometnu povezanost i turizam Dubrovačko-neretvanske županije

Prakljačić, Matko

Undergraduate thesis / Završni rad

2022

Degree Grantor / Ustanova koja je dodijelila akademski / stručni stupanj: **University of Zagreb, Faculty of Economics and Business / Sveučilište u Zagrebu, Ekonomski fakultet**

Permanent link / Trajna poveznica: <https://um.nsk.hr/um:nbn:hr:148:529413>

Rights / Prava: [In copyright](#) / [Zaštićeno autorskim pravom.](#)

Download date / Datum preuzimanja: **2024-07-24**

Repository / Repozitorij:

[REPEFZG - Digital Repository - Faculty of Economics & Business Zagreb](#)

Matko Praktljačić

**UTJECAJ PELJEŠKOG MOSTA NA PROMETNU
POVEZANOST I TURIZAM DUBROVAČKO-NERETVANSKE
ŽUPANIJE**

ZAVRŠNI RAD

Sveučilište u Zagrebu
Ekonomski fakultet - Zagreb

Kolegij: Poslovanje poduzeća u putničkom prijevozu

Mentor: Doc. dr. sc. Petra Barišić

Broj indeksa: 0067609007

Zagreb, lipanj, 2022.

SADRŽAJ

1. UVOD.....	1
1.1. Predmet rada.....	1
1.2. Ciljevi rada	1
1.3. Metodologija rada.....	1
1.4. Sadržaj i struktura rada	1
2. TURIZAM DUBROVAČKO-NERETVANSKE ŽUPANIJE	3
2.1. Dolasci i noćenja turista u Dubrovačko-neretvanskoj županiji.....	5
2.2. Analiza smještajnih kapaciteta	7
2.3. SWOT analiza Dubrovačko-neretvanske županije	9
2.4. Utjecaj pandemije koronavirusa na turizam Dubrovačko-neretvanske županije	10
3. PELJEŠKI MOST	14
3.1. Opće informacije o Pelješkom mostu	15
3.2. Geoprometni položaj Pelješkog mosta.....	17
3.3. Značaj Pelješkog mosta za turizam Republike Hrvatske	18
4. UTJECAJ PELJEŠKOG MOSTA NA PROMETNU POVEZANOST DUBROVAČKO-NERETVANSKE ŽUPANIJE	20
4.1. Utjecaj Pelješkog mosta na prometnu povezanost stanovnika Dubrovačko-neretvanske županije	20
4.2. Prometni razvoj Dubrovačko-neretvanske županije zbog izgradnje Pelješkog mosta ..	20
4.3. Prognoza povećanog turističkog prometa u Dubrovačko-neretvanskoj županiji radi Pelješkog mosta.....	21
5. ISTAŽIVANJE UTJECAJA PELJEŠKOG MOSTA NA PROMETNU POVEZANOST DUBROVAČKO-NERETVANSKE ŽUPANIJE.....	23
5.1. Hipoteze istraživanja.....	23
5.2. Karakteristike uzorka.....	23
5.3. Metodologija istraživanja.....	23
5.4. Ograničenja istraživanja.....	24
5.5. Analiza i rezultati provedenog istraživanja	24
6. ZAKLJUČAK	38
LITERATURA.....	39
PRILOG	44

IZJAVA O AKADEMSKOJ ČESTITOSTI

Izjavljujem i svojim potpisom potvrđujem da je završni rad isključivo rezultat mog vlastitog rada koji se temelji na mojim istraživanjima i oslanja se na objavljenu literaturu, a što pokazuju korištene bilješke i bibliografija.

Izjavljujem da nijedan dio rada nije napisan na nedozvoljen način, odnosno da je prepisan iz necitiranog izvora te da nijedan dio rada / prijave teme ne krši bilo čija autorska prava.

Izjavljujem, također, da nijedan dio rada nije iskorišten za bilo koji drugi rad u bilo kojoj drugoj visokoškolskoj, znanstvenoj ili obrazovnoj ustanovi.

(vlastoručni potpis studenta)

(mjesto i datum)

SAŽETAK

Dubrovačko-neretvanska županija predstavlja najjužniju županiju u Republici Hrvatskoj. To je jedina županija u Hrvatskoj čiji je teritorij podijeljen na dva dijela. Razdvojenost teritorija predstavlja veliki problem brojnim pojedincima, jer im nije omogućeno slobodno kretanje na čitavom teritoriju Hrvatske. Pelješki most je idealno rješenje za spajanje razdvojene Hrvatske.

Pelješki most predstavlja veoma koristan projekt, koji će donijeti mnogobrojne prednosti stanovnicima Republike Hrvatske. Jedna od najznačajnijih prednosti se odnosi na to da će se zaobići granični prijelazi, te će stanovnici Hrvatske, te turisti moći neometano prometovati bez obaveznih graničnih zaustavljanja u Neumu.

Poslije dovršetka izgradnje Pelješkog mosta, te spojnih cesta, može se očekivati kako će se dosadašnji intenzitet i dinamika cestovnog prometa na Pelješcu iznimno izmijeniti u odnosu na trenutno stanje.

Jasno je kako će zahvaljujući Pelješkom mostu, Dubrovačko-neretvanska županija ostvariti itekako prometni razvoj, te će samim time privući brojne turiste. Čitav proces oko izgradnje Pelješkog mosta je trajao godinama. Ipak, trud se isplatio, te će se konačno koncem srpnja ove godine povezati Hrvatska u jednu cjelinu.

Ključne riječi: Dubrovačko-neretvanska županija, razdvojenost teritorija, Hrvatska, Pelješki most, prometna povezanost

SUMMARY

Dubrovnik-Neretva County is the southernmost county in the Republic of Croatia. It is the only county in Croatia whose territory is divided into two parts. The separation of territories is a big problem for many individuals, because they are not allowed to move freely throughout the territory of Croatia. The Pelješac Bridge is an ideal solution for connecting a divided Croatia.

The Pelješac Bridge is a very useful project, which will bring many benefits to the people of the Republic of Croatia. One of the most significant advantages is that the border crossings will be bypassed, and Croatian residents and tourists will be able to travel unhindered without mandatory border stops in Neum.

After the completion of the construction of the Pelješac Bridge and connecting roads, it can be expected that the current intensity and dynamics of road traffic on Pelješac will change dramatically compared to the current situation.

It is clear that thanks to the Pelješac Bridge, the Dubrovnik-Neretva County will achieve a very high level of traffic development, and thus will attract many tourists. The whole process around the construction of the Pelješac Bridge took years. Nevertheless, the effort paid off, and at the end of July this year, Croatia will finally be united into one whole.

Key words: Dubrovnik-Neretva County, territorial separation, Croatia, Pelješac Bridge, traffic connection

1. UVOD

U prvom dijelu rada su navedene temeljne informacije vezane uz rad, točnije definiran je predmet i ciljevi rada, te je navedena metodologija i struktura rada.

1.1. Predmet rada

Dubrovačko-neretvanska županija je najjužnija županija u Republici Hrvatskoj. Promatrana županija je jedina u Hrvatskoj čiji je teritorij podijeljen na dva dijela. Naime, ta razdvojenost teritorija predstavlja veliki problem brojnim pojedincima, jer im nije omogućeno slobodno kretanje na čitavom teritoriju Hrvatske. Stoga, Pelješki most predstavlja idealno rješenje kako bi se spojila Hrvatska.

Tema završnog rada je „Utjecaj Pelješkog mosta na prometnu povezanost Dubrovačko-neretvanske županije“. Odabrana je upravo ta tema jer je Pelješki most izuzetno važan za sve stanovnike Republike Hrvatske. Projektom izgradnje Pelješkog mosta će se povezati razdvojeni teritorij Hrvatske, te će se ostvariti povećani turistički promet. Naime, Pelješki most će ubrzo biti otvoren, točnije koncem srpnja. Samo otvorenje će predstavljati veoma bitan događaj za čitavu Hrvatsku.

1.2. Ciljevi rada

Ciljevi rada se odnose na opisivanje turizma Dubrovačko-neretvanske županije, te projekta izgradnje Pelješkog mosta. Osim toga, valja objasniti utjecaj Pelješkog mosta na prometnu povezanost promatrane županije, te navesti prognozu povećanog turističkog prometa u Županiji, zahvaljujući izgradnji Pelješkog mosta.

1.3. Metodologija rada

Pri izradi završnog rada su korištene metoda deskripcije, komparativna metoda, metoda analize i sinteze, te primarnog istraživanja pomoću anketnog upitnika.

Prilikom izrade rada je korištena mnogobrojna stručna literatura, te brojni internetski izvori.

1.4. Sadržaj i struktura rada

Rad je podijeljen na ukupno šest poglavlja. Naime, u prvom, uvodnom dijelu rada su navedene temeljne informacije o samom završnom radu.

Turizam Dubrovačko-neretvanske županije je definiran u drugom poglavlju. Dakle, navedeni su dolasci i noćenja turista u toj Županiji, analiza smještajnih kapaciteta, SWOT analiza, te utjecaj pandemije koronavirusa na turizam Županije.

U trećem dijelu rada je opisan Pelješki most, odnosno navedene su opće informacije, kao i njegov geoprometni položaj, te značaj Pelješkog mosta za turizam Republike Hrvatske.

Utjecaj Pelješkog mosta na prometnu povezanost Dubrovačko-neretvanske županije je opisan u četvrtom poglavlju rada. Osim toga, naveden je prometni razvoj Županije radi izgradnje Pelješkog mosta, te je iznesena prognoza povećanog turističkog prometa.

Nadalje, u petom dijelu rada je naveden zaključak, u šestom popis literature, dok u sedmom dijelu prilog u kojem je vidljiv primjer anketnog upitnika.

2. TURIZAM DUBROVAČKO-NERETVANSKE ŽUPANIJE

„Dubrovačko-neretvanska županija je najjužnija Županija u Republici Hrvatskoj i teritorijalno je organizirana u 22 jedinice lokalne uprave i samouprave, odnosno 5 gradova (Dubrovnik, Korčula, Ploče, Metković i Opuzen) i 17 općina (Blato, Dubrovačko primorje, Janjina, Konavle, Kula Norinska, Lastovo, Lumbarda, Mljet, Orebić, Pojezerje, Slivno, Smokvica, Ston, Trpanj, Vela Luka, Zažablje i Župa dubrovačka). Županijsko središte se nalazi u Gradu Dubrovniku.“¹

Valja naglasiti kako se promatrana županija administrativno može podijeliti na ukupno pet gradova, te sedamnaest općina. To područje je prepoznatljivo po razvedenoj obali, mediteranskoj klimi koja je iznimno blaga, te iznimno povoljnom zemljopisnom položaju. Upravo zbog prethodno navedenog su to područje jako rano naseljavale prve ljudske zajednice. Tokom prošlosti koja je burna, na tom području su se dodirivali, te sukobljavali brojni narodi, ali i pomorske sile. Nadalje, to je imalo utjecaja na povijesni razvitak županije, te to rezultiralo bogatom povijesnom ostavštinom. Usprkos mnogim silama koje su vladale promatranim područjem, grad Dubrovnik je uspio političkom umjesnošću izboriti cjelokupni oblik samouprave i stoljećima je djelovao kao samostalna država, točnije Dubrovačka Republika. Zbog iznimno interesantne i bogate povijesti, kao i predivne prirode, Dubrovačko-neretvanska županija je u današnje vrijeme jedna od hrvatskih županija koje su turistički veoma posjećene. Shodno tome, uz turizam se paralelno razvijalo pomorstvo, vinogradarstvo, maslinarstvo, te brodogradnja, koja ujedno označava najznačajniju privrednu granu. Valja istaknuti Fond kulturnih dobara županije, koji uključuje veliki broj kulturnih dobara, koje imaju iznimnu vrijednost, te je većina tih dobara zaštićena. Područje čitave županije je ekološki iznimno vrijedno, te je stavljen naglasak na čuvanju okoliša, a to može potvrditi i tvrdnja svjetskog istraživača Jean Jacquesa Cousteaua. Godine 1978. je izjavio kako grad Dubrovnik, kao i njegova okolica imaju jedno od najčišćih mora na čitavom Mediteranu.²

Kako bi se Dubrovačko-neretvanska županija još detaljnije opisala, u nastavku rada su navedeni bitni podatci u brojkama:³

¹ Dubrovačko-neretvanska županija (n.d.). **Položaj i značaj**. Dostupno na <https://www.edubrovnik.org/polozaj-i-znacaj/>. (01.06.2022.).

² Smart travel (n.d.). **Dubrovačko-neretvanska županija**. Dostupno na <https://smart-travel.hr/hrvatska/dubrovačko-neretvanska/>. (01.06.2022.).

³ Dubrovačko-neretvanska županija (n.d.). **Položaj i značaj**. Dostupno na <https://www.edubrovnik.org/polozaj-i-znacaj/>. (01.06.2022.).

- „Županija zauzima prostor od 9272,37 km² što predstavlja 12,40% ukupne površine Republike Hrvatske.
- Na kopno otpada 1782,49 km², odnosno 3% kopnenog teritorija Hrvatske.
- Pripadno more je površine 7489,88 km², odnosno 80,78% površine Županije ili 23% mora Hrvatske.
- Obalna duljina Županije je 1024,63 km.
- Prema popisu iz 2001. godine u Županiji živi ukupno 122 870 stanovnika što predstavlja smanjenje od 3% u odnosu na popis iz 1991. godine.
- Prosječna gustoća naseljenosti je 70.8 st/km, što je za 16,7 % niže od državnog prosjeka.
- Najnapučenije područje je Dubrovačko priobalje sa prosječnom gustoćom naseljenosti od 113,17 st/km, zatim slijedi donjoneeretvanski kraj sa 82,15 st/km, dok je poluotočno-otočna geografska cjelina najrjeđe naseljeno šire područje u Županiji (34,67 st/km).“

Treba naglasiti kako u Dubrovačko-neretvanskoj županiji postoje brojni zaštićeni dijelovi prirode. Dakle, postoji:

- jedan nacionalni park,
- deset posebnih rezervata,
- jedan park prirode,
- šest spomenika prirode,
- osam značajnih krajobraza,
- pet park-šuma,
- devet spomenika parkovne arhitekture, te
- jedan zaštićeni mineral.

Prethodno navedeno je vidljivo u tablici 1., te se može uočiti kako u promatranoj županiji postoji ukupno četrdeset zaštićenih područja.

Tablica 1. Zaštićeni dijelovi prirode u Dubrovačko-neretvanskoj županiji

Kategorije	Broj zaštićenih područja	Ukupna površina (ha)
Nacionalni park	1	5.375
Posebni rezervat	10	6.182,8
Park prirode	1	19.583
Spomenik prirode	6	/
Značajni krajobraz	8	1.724,1
Park-šuma	5	106,23
Spomenik parkovne arhitekture	8	28,57
Zaštićeni mineral	1	/
Ukupno	40	32.999,7

Izvor: Dubrovačko—neretvanska županija (n.d.). **Javna ustanova za upravljanje zaštićenim dijelovima prirode Dubrovačko-neretvanske županije.** Dostupno na <https://www.edubrovnik.org/zasticeni-dijelovi-prirode/>. (02.06.2022.).

2.1. Dolasci i noćenja turista u Dubrovačko-neretvanskoj županiji

U ovom potpoglavlju su navedeni podatci koji su vezani uz dolaske, te noćenja turista u Dubrovačko-neretvanskoj županiji.

Prije svega, navedena je tablica 2. koja prikazuje podatke o dolasku turista u promatranu županiju. Može se uočiti kako je u 2021. godini zabilježen dolazak od ukupno 1 009 826 turista. Dakle, od ukupnog broja dolazaka turista u Dubrovačko-neretvansku županiju, domaćih je zabilježeno 127 222, te 882 604 stranih.

U 2021. godini, u odnosu na prethodnu, 2020. godinu je zabilježen veći broj dolaska turista. Naime, 2020. godina je tzv. pandemijska godina, za koju je karakteristično da su putovanja ograničena radi epidemioloških mjera. Kako bi se prikazao negativni utjecaj pandemije koronavirusa na turizam, valja istaknuti kako je u 2020. godini zabilježeno ukupno 482 392 turista, a u 2021. ukupno 1 009 826.

Tablica 2. Dolasci turista u Dubrovačko-neretvanskoj županiji

TZ	DOLASCI				
	DOMAĆI	STRANI	2021	2020	Indeks
Dubrovnik	55.543	469.240	524.783	224.581	233,67
Orebić	10.538	87.119	97.657	58.839	165,97
Konavle	4.279	57.312	61.591	23.773	259,08
Korčula	12.153	47.386	59.539	31.986	186,14
Župa dubrovačka	7.239	52.881	60.120	25.726	233,69
Blato	2.122	18.098	20.220	13.957	144,87
Slivno	2.059	19.751	21.810	13.987	155,93
Vela Luka	5.379	18.817	24.196	14.176	170,68
Ston	3.338	22.048	25.386	14.698	172,72
Mljet	7.150	20.142	27.292	16.321	167,22
Dubrovačko primorje	1.890	17.114	19.004	6.821	278,61
Trpanj	1.560	12.996	14.556	6.673	218,13
Lumbarda	2.857	11.834	14.691	8.823	166,51
Janjina	637	8.926	9.563	5.686	168,19
Lastovo	3.949	5.642	9.591	6.319	151,78
Ploče	1.700	4.956	6.656	4.104	162,18
Smokvica	1.119	5.011	6.130	2.163	283,40
Metković	3.655	2.861	6.516	3.434	189,75
Opuzen	55	450	505	314	160,83
JLS bez TZ	0	20	20	11	181,82
Ukupno:	127.222	882.604	1.009.826	482.392	209,34

Izvor: Turistička zajednica Dubrovačko-neretvanske županije (2022). **Pregled dolazaka i noćenja.** Dostupno na <https://visitdubrovnik.hr/wp-content/uploads/2022/01/Pregled-dolazaka-i-nocenja-po-TZ-1-12-21-20.pdf>. (02.06.2022.).

Nadalje, u nastavku rada je prikazana tablica 3. u kojoj su vidljivi podaci o noćenju turista u Dubrovačko-neretvanskoj županiji. U 2021. godini je zabilježeno ukupno 5 247 338 turista, dok u prethodnoj, 2020. godini 2 878 257.

Jasno je kako je zabilježen povećan broj noćenja u 2021. godini, baš kao što je to vidljivo i u tablici 2. koja je vezana uz dolaske turista. Od ukupnog broja noćenja, 558 354 su domaća, a 4 688 984 strana.

Tablica 3. Noćenja turista u Dubrovačko-neretvanskoj županiji

NOĆENJA				
DOMAĆI	STRANI	2021	2020	Indeks
163.869	1.778.900	1.942.769	856.261	226,89
67.761	748.369	816.130	535.221	152,48
17.661	325.258	342.919	142.384	240,84
64.371	265.405	329.776	209.221	157,62
29.749	285.770	315.519	143.009	220,63
19.241	180.834	200.075	151.384	132,16
18.137	172.345	190.482	134.468	141,66
27.184	146.864	174.048	111.684	155,84
17.770	133.571	151.341	107.578	140,68
35.158	100.149	135.307	95.432	141,78
10.440	124.680	135.120	53.883	250,77
11.018	115.543	126.561	71.943	175,92
21.926	100.666	122.592	82.167	149,20
5.430	78.711	84.141	60.033	140,16
22.891	46.372	69.263	47.863	144,71
10.152	35.807	45.959	41.410	110,99
7.817	37.565	45.382	23.323	194,58
7.552	8.297	15.849	8.515	186,13
227	3.618	3.845	2.350	163,62
0	260	260	128	203,12
558.354	4.688.984	5.247.338	2.878.257	182,31

Izvor: Turistička zajednica Dubrovačko-neretvanske županije (2022). **Pregled dolazaka i noćenja.** Dostupno na <https://visitdubrovnik.hr/wp-content/uploads/2022/01/Pregled-dolazaka-i-nocenja-po-TZ-1-12-21-20.pdf>. (02.06.2022.).

„Tijekom svibnja 2022. godine na području Dubrovačko-neretvanske županije ostvareno je 141.257 dolazaka i 511.795 noćenja. Najviše noćenja ostvarili su gosti iz Velike Britanije, Njemačke, Francuske, Sjedinjenih Američkih Država i Hrvatske.“⁴ Vidljivo je kako se turizam u promatranoj županiji postupno oporavlja od posljedica pandemije koronavirusa.

2.2. Analiza smještajnih kapaciteta

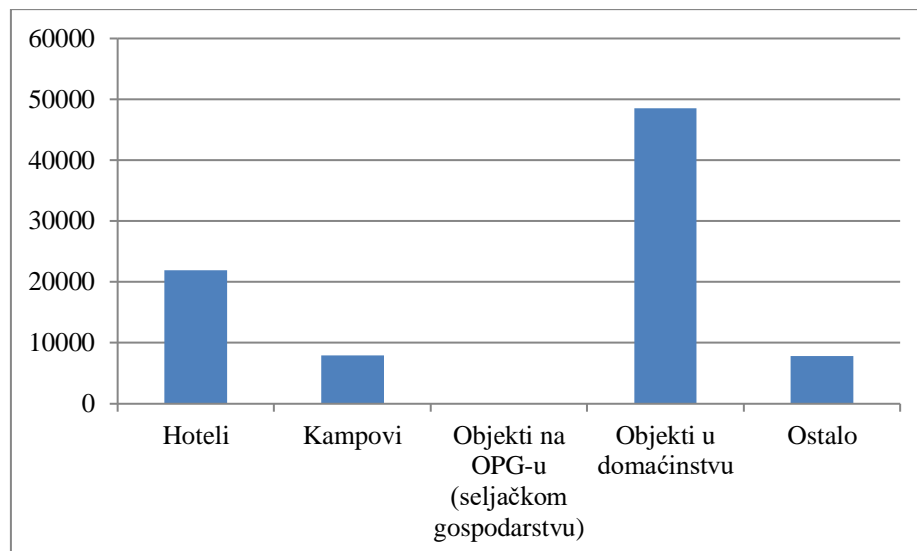
U nastavku rada je navedena analiza smještajnih kapaciteta u Dubrovačko-neretvanskoj županiji. Valja istaknuti kako Dubrovnik, koji predstavlja administrativno, povijesno, kulturno, te gospodarsko središte, raspolaže sa ukupno 25% ukupnih smještajnih kapaciteta promatrane županije.⁵

⁴ Morski (2022). U **Dubrovačko-neretvanskoj županiji u svibnju najviše noćenja ostvarili gosti iz Britanije i Njemačke.** Dostupno na <https://morski.hr/2022/06/03/u-dubrovačko-neretvanskoj-zupaniji-u-svibnju-najvise-nocenja-ostvarili-gosti-iz-britanije-i-njemacke/>. (02.06.2022.).

⁵ Dubrovačko-neretvanska županija (n.d.). **Gospodarstvo.** Dostupno na <https://www.edubrovnik.org/gospodarstvo/>. (12.05.2022.).

Grafikon 1. prikazuje analizu smještajnih kapaciteta u promatranoj županiji. Vidljivo je kako dominira obiteljski smještaj, a najmanje objekti na seljačkom gospodarstvu.

Grafikon 1. Analiza smještajnih kapaciteta

Izvor: Izrada autora rada prema podacima Hrvatske turističke zajednice (2021). **Informacije o tijeku sezone.** Dostupno na <https://www.htz.hr/hr-HR/informacije-o-trzistima/informacije-o-tijeku-sezone>. (29.06.2022.).

Tablica 4. prikazuje kako je zabilježen najveći broj dolazaka turista u objekte u domaćinstvu, čak i u 2021., te 2020. godini.

Tablica 4. Analiza dolazaka u smještajne kapacitete u Dubrovačko-neretvanskoj županiji

Vrsta objekta	DOLASCI					NOĆENJA				
	DOMAĆI	STRANI	2021	2020	Indeks	DOMAĆI	STRANI	2021	2020	Indeks
Objekti u domaćinstvu	42.052	408.160	450.212	224.165	200,84	242.846	2.323.597	2.566.443	1.530.993	167,63
Hoteli	66.995	307.280	374.275	179.588	208,41	197.945	1.294.754	1.492.699	642.784	232,22
Nekomercijalni smještaj	2.511	30.443	32.954	19.591	168,21	46.681	404.377	451.058	352.302	128,03
Kampovi	3.771	65.979	69.750	28.887	241,46	25.560	349.747	375.307	204.371	183,64
Ostali ugostiteljski objekti za smještaj (Druge vrste - skupina kampovi)	11.842	70.269	82.111	29.798	275,56	45.034	312.623	357.657	144.389	247,70
Objekti na OPG-u (seljačkom domaćinstvu)	51	471	522	356	146,63	288	3.845	4.133	2.871	143,96
Ostalo	0	2	2	7	28,57	0	41	41	547	7,50
Plovni objekt	0	0	0	0	0,00	0	0	0	0	0,00
Restorani	0	0	0	0	0,00	0	0	0	0	0,00
Ukupno:	127.222	882.604	1.009.826	482.392	209,34	558.354	4.688.984	5.247.338	2.878.257	182,31

Izvor: Turistička zajednica Dubrovačko-neretvanske županije (2022). **Pregled dolazaka i noćenja po objektima.** Dostupno na <https://visitdubrovnik.hr/wp-content/uploads/2022/01/Pregled-dolazaka-i-nocenja-po-objektima-1-12-21-20.pdf>. (10.06.2022.).

2.3. SWOT analiza Dubrovačko-neretvanske županije

U ovom potpoglavlju će se navesti SWOT analiza Dubrovačko-neretvanske županije. Prije svega će se definirati SWOT analiza.

SWOT analiza predstavlja metodu analize eksterne, te interne okoline poduzeća.⁶

SWOT analiza je dobila naziv po kratici engleskih riječi i to:⁷

- S (prednosti-strengths)
- W (slabosti-weaknesses)
- O (prilike-opportunities)
- T (prijetnje-threats).

Jako je bitno da konačni rezultati analize pokazuju više snaga i prilika, nego li slabosti, te prijetnji.

Tablica 5. prikazuje SWOT analizu Dubrovačko-neretvanske županije. Vidljivo je kako promatrana županija ima brojne snage, ali i slabosti. Dakle, ima puno više prilika, nego li prijetnji.

Tablica 5. SWOT analiza Dubrovačko-neretvanske županije

SNAGE	SLABOSTI
<ul style="list-style-type: none">– dobra prometna povezanost– pozitivan imidž– raznolika gastronomska ponuda– povoljan geografski položaj– bogata kulturna baština– očuvan okoliš– čist zrak– izobilje vodnih resursa– čisto more– bogatstvo mineralnim sirovinama (sol)	<ul style="list-style-type: none">– nezadovoljavajuća razina zbrinjavanja otpada– potencijalna opasnost od balastnih voda– razdvojenost Županije na dva dijela– velike gužve u ljetnim mjesecima– manjak smještajnih kapaciteta

⁶ Buble M.: **Menadžerske vještine**, Sinergija, Zagreb, 2010., str. 19.

⁷ Buble, M. i suradnici: **Strateški menadžment**, Sinergija, Zagreb, 2005., str. 67.

PRILIKE	PRIJETNJE
<ul style="list-style-type: none"> – ulaganje sredstava u obnovljive izvore energije – EU fondovi – mogućnost produženja turističke sezone – razvoj seoskog turizma – razvitak infrastrukture – povećanje kapaciteta plažnog prostora 	<ul style="list-style-type: none"> – izražena depopulacija ruralnih područja – turistički razvoj konkurentkih destinacija koje se nalaze u blizi – politička situacija koja nije stabilna (rat između Rusije i Ukrajine) – nedostatak turističkog kadra sa bogatim znanjem i iskustvom – prostorna devastacija

Izvor: Izrada autora rada

2.4. Utjecaj pandemije koronavirusa na turizam Dubrovačko-neretvanske županije

Prije opisivanja utjecaja pandemije koronavirusa na turizam Dubrovačko-neretvanske županije, u nastavku će prije svega biti riječi o samoj pandemiji.

Kriza koja je uzrokovana koronavirusom započela je zadnji dan 2019. godine i to u trenutku kada kineske vlasti priznaju kako je uočeno grupiranje osoba koje su oboljele od upale pluća u kineskom gradu Wuhanu. Tada nije bilo javnosti jasno koliko je ta situacija ozbiljna, te koje posljedice nosi sa sobom. Ljudi su koronavirus percipirali kao još jednu zarazu koja je izbila na drugom kraju svijeta, te da nema razloga za brigu. Ipak, kineske zdravstvene vlasti su 07. siječnja 2020. godine službeno priopćile otkriće virusa, vrlo sličnog virusu SARS. Već idući mjesec, točnije 22. veljače u Italiji je zabilježen prvi smrtni slučaj od zaraze promatranim virusom, te su se poslije toga počeli provoditi pojačani nadzori nad graničnim prijelazima prema Italiji. Nadalje, poslije toga se bilježio drastičan broj oboljelih, te su turistička putovanja gotovo prestala 'preko noći', kako u Republici Hrvatskoj, tako i u ostalim državama.⁸

⁸ Mataković, H.: **COVID-19 kriza, provedba sigurnosnih mjera i turizam**. Institut za turizam, Zagreb, 2020., str. 1-2.

Valja istaknuti kako definirana pandemija ugrožava sljedeće temelje turističkog gospodarstva:⁹

- smanjenje prometne povezanosti emitivnih, te receptivnih turističkih regija,
- narušeno je povjerenje na relaciji turistička ponuda i potražnja,
- smanjuje se domaća turistička potražnja, te
- najviše su ugrožene starije dobne skupine za koje je karakteristično da predstavljaju jedan od najbitnijih tržišnih segmenata kada je riječ o produženju turističke sezone.

Pandemija koronavirusa je negativno utjecala kako na živote svih ljudi, tako i na turizam. U nastavku rada će se opisati utjecaj koronavirusa na turizam, sa naglaskom na Dubrovačko-neretvansku županiju.

Kako bi se uočio utjecaj pandemije koronavirusa na turizam Dubrovačko-neretvanske županije, tablica 6. prikazuje dolaske i noćenja turista u čitavoj Hrvatskoj sa naglaskom na Dubrovačko-neretvansku županiju, za razdoblje od siječnja do prosinca 2020. i 2019. godine.

Naime, u 2020. godini, na području Republike Hrvatske je zabilježeno ukupno 7 761 717 dolazaka turista, od čega je 1 651 188 domaćih turista, te 6 110 529 stranih turista. Godine 2019. je evidentirano ukupno 20 703 683 turista, od čega je 2 427 681 domaćih, te 18 276 002 stranih turista. Kao što je već istaknuto u radu, stavljen je naglasak na Dubrovačko-neretvansku županiju, u kojoj je 2020. godine zabilježeno 487 773 dolazaka turista, od čega je 105 166 domaćih, te 382 607 stranih turista. Nadalje, u 2019. godini je evidentirano ukupno 2 329 231 dolazaka turista, od čega je 131 803 domaćih, te 2 197 428 stranih turista.

Što se tiče ukupnih dolazaka turista u svim županijama u Republici Hrvatskoj, u 2020. godini je vidljiv iznimni pad turističkih dolazaka u odnosu na prethodnu, 2019. godinu.

⁹ Krešić, D., Mikulić, J.: **Scenarij faznog pristupa oporavku turističkog tržišta nakon COVID-19 pandemije**. Institut za turizam, Zagreb, 2020., str. 1-2.

Tablica 6. Dolasci turista za razdoblje siječanj-prosinac 2020./2019. godine po županijama Republike Hrvatske

R.B.	Županija	I-XII 2020.				I-XII 2019.			
		Domaći	Strani	Ukupno	% Dolasci	Domaći	Strani	Ukupno	% Dolasci
1	Istra	184.107	1.692.974	1.877.081	24,18%	314.291	4.295.508	4.609.799	22,27%
2	Kvarner	307.630	1.156.580	1.464.210	18,86%	399.490	2.733.664	3.133.154	15,13%
3	Ličko-senjska	56.636	234.263	290.899	3,75%	57.752	784.924	842.676	4,07%
4	Zadarska	255.333	725.452	980.785	12,64%	307.289	1.708.475	2.015.764	9,74%
5	Šibensko-kninska	116.946	368.652	485.598	6,26%	185.668	961.131	1.146.799	5,54%
6	Splitsko-dalmatinska	236.101	1.115.680	1.351.781	17,42%	323.488	3.636.321	3.959.809	19,13%
7	Dubrovačko-neretvanska	105.166	382.607	487.773	6,28%	131.803	2.197.428	2.329.231	11,25%
	UKUPNO Dalmacija	713.546	2.592.391	3.305.937	42,59%	948.248	8.503.355	9.451.603	45,65%
	UKUPNO Jadran	1.261.919	5.676.208	6.938.127	89,39%	1.719.781	16.317.451	18.037.232	87,12%
8	Grad Zagreb	116.342	228.335	344.677	4,44%	244.772	1.217.034	1.461.806	7,06%
	UKUPNO	1.378.261	5.904.543	7.282.804	93,83%	1.964.553	17.534.485	19.499.038	94,18%
9	Bjelovarsko-bilogorska	10.363	2.914	13.277	0,17%	18.481	8.896	27.377	0,13%
10	Brodsko-posavska	9.191	8.487	17.678	0,23%	14.991	22.846	37.837	0,18%
11	Karlovačka	34.042	71.165	105.207	1,36%	35.214	331.368	366.582	1,77%
12	Koprivničko-križevačka	6.477	2.753	9.230	0,12%	10.534	9.565	20.099	0,10%
13	Krapinsko-zagorska	57.287	32.735	90.022	1,16%	89.548	87.344	176.892	0,85%
14	Međimurska	25.511	15.464	40.975	0,53%	42.459	40.455	82.914	0,40%
15	Osječko-baranjska	37.093	10.720	47.813	0,62%	69.923	41.272	111.195	0,54%
16	Požeško-slavonska	8.976	1.899	10.875	0,14%	14.810	5.917	20.727	0,10%
17	Sisačko-moslavačka	9.746	4.937	14.683	0,19%	21.962	19.939	41.901	0,20%
18	Varaždinska	21.515	24.179	45.694	0,59%	37.021	44.699	81.720	0,39%
19	Virovitičko-podravska	5.785	1.918	7.703	0,10%	10.435	4.908	15.343	0,07%
20	Vukovarsko-srijemska	27.535	4.825	32.360	0,42%	65.733	16.438	82.171	0,40%
21	Zagrebačka	19.406	23.990	43.396	0,56%	32.017	107.870	139.887	0,68%
	Kontinentalna Hrvatska	272.927	205.986	478.913	6,17%	463.128	741.517	1.204.645	5,82%
	SVEUKUPNO	1.651.188	6.110.529	7.761.717	100,00%	2.427.681	18.276.002	20.703.683	100,00%

Izvor: Hrvatska turistička zajednica (2020). **Statistika**. Dostupno na <https://www.htz.hr/sites/default/files/2021-01/Turisti%C4%8Dka%20statistika%20-%20prosinac.pdf>. (04.06.2022.).

Nakon prethodno navedene analize dolazaka turista u Republici Hrvatskoj, sa naglaskom na Dubrovačko-neretvansku županiju, valja istaknuti i noćenja turista. Dakle, u 2020. godini, na području Republike Hrvatske je zabilježeno ukupno 54 394 810 noćenja turista, od čega je 11 332 673 domaćih turista, ali i 43 062 137 stranih turista. U 2019. godini je evidentirano ukupno 108 672 888 turista, od čega je 13 839 273 domaćih, te 94 833 615 stranih turista. Što se tiče Dubrovačko-neretvanske županije, u 2020. godini je zabilježeno ukupno 2 875 253 noćenja turista, od čega je 494 264 noćenja domaćih, te 2 380 989 stranih turista. Zatim, godine 2019., u Dubrovačko-neretvanskoj županiji je evidentirano ukupno 9 220 240 noćenja turista, od čega je 498 060 noćenja domaćih, te 8 722 180 stranih turista.

Godine 2020. je zabilježen pad noćenja turista u svim županijama u Republici Hrvatskoj, pa tako i u Dubrovačko-neretvanskoj županiji, u odnosu na turistička noćenja u 2019. godini.

Tablica 7. Noćenja turista za razdoblje siječanj-prosinac 2020./2019. godine po županijama Republike Hrvatske

R.B.	Županija	I-XII 2020.				I-XII 2019.			
		Domaći	Strani	Ukupno	% Noćenja	Domaći	Strani	Ukupno	% Noćenja
1	Istra	816.141	12.699.169	13.515.310	24,85%	1.207.623	27.501.933	28.709.556	26,42%
2	Kvarner	2.382.957	8.673.442	11.056.399	20,33%	2.980.594	16.291.011	19.271.605	17,73%
3	Ličko-senjska	423.501	1.438.975	1.862.476	3,42%	458.543	2.962.497	3.421.040	3,15%
4	Zadarska	3.759.090	6.088.841	9.847.931	18,10%	4.253.739	10.873.847	15.127.586	13,92%
5	Šibensko-kninska	1.187.079	2.846.297	4.033.376	7,42%	1.506.814	5.837.618	7.344.432	6,76%
6	Splitsko-dalmatinska	1.348.712	7.920.359	9.269.071	17,04%	1.437.248	19.039.505	20.476.753	18,84%
7	Dubrovačko-neretvanska	494.264	2.380.989	2.875.253	5,29%	498.060	8.722.180	9.220.240	8,48%
	UKUPNO Dalmacija	6.789.145	19.236.486	26.025.631	47,85%	7.695.861	44.473.150	52.169.011	48,01%
	UKUPNO Jadran	10.411.744	42.048.072	52.459.816	96,44%	12.342.621	91.228.591	103.571.212	95,31%
8	Grad Zagreb	251.834	554.908	806.742	1,48%	458.070	2.205.385	2.663.455	2,45%
	UKUPNO	10.663.578	42.602.980	53.266.558	97,93%	12.800.691	93.433.976	106.234.667	97,76%
9	Bjelovarsko-bilogorska	41.078	14.684	55.762	0,10%	65.111	27.941	93.052	0,09%
10	Brodsko-posavska	21.813	16.087	37.900	0,07%	28.515	35.918	64.433	0,06%
11	Karlovačka	87.238	125.394	212.632	0,39%	73.021	567.148	640.169	0,59%
12	Koprivničko-križevačka	29.763	9.799	39.562	0,07%	20.805	18.289	39.094	0,04%
13	Krapinsko-zagorska	134.019	71.106	205.125	0,38%	197.472	175.965	373.437	0,34%
14	Međimurska	60.329	45.568	105.897	0,19%	87.983	112.945	200.928	0,18%
15	Osječko-baranjska	78.533	40.711	119.244	0,22%	137.767	96.262	234.029	0,22%
16	Požeško-slavonska	21.733	6.555	28.288	0,05%	31.011	15.246	46.257	0,04%
17	Sisačko-moslavačka	34.463	15.734	50.197	0,09%	105.741	45.118	150.859	0,14%
18	Varaždinska	48.810	43.627	92.437	0,17%	100.168	87.635	187.803	0,17%
19	Virovitičko-podravska	11.929	5.469	17.398	0,03%	24.867	13.329	38.196	0,04%
20	Vukovarsko-srijemska	44.538	12.753	57.291	0,11%	106.118	34.416	140.534	0,13%
21	Zagrebačka	54.849	51.670	106.519	0,20%	60.003	169.427	229.430	0,21%
	Kontinentalna Hrvatska	669.095	459.157	1.128.252	2,07%	1.038.582	1.399.639	2.438.221	2,24%
	SVEUKUPNO	11.332.673	43.062.137	54.394.810	100,00%	13.839.273	94.833.615	108.672.888	100,00%

Izvor: Hrvatska turistička zajednica (2020). **Statistika**. Dostupno na <https://www.htz.hr/sites/default/files/2021-01/Turisti%C4%8Dka%20statistika%20-%20prosinac.pdf>. (04.06.2022.).

Može se zaključiti kako je pandemija koronavirusa itekako utjecala na turizam. To se može potvrditi prethodno navedenim statističkim rezultatima koji su vezani uz dolazak i noćenja turista u Republici Hrvatskoj. Naime, upravo zbog pandemije koronavirusa, u svim hrvatskim županijama, pa tako i u Dubrovačko-neretvanskoj, bilježio se pad dolazaka, a samim time i noćenja domaćih i stranih turista. Srećom, u tekućoj, 2022. godini je turizam 'živnuo', te se bilježe dobri turistički rezultati.

3. PELJEŠKI MOST

„Mostovi izražavaju najljepše arhitektonske poruke o upotrjebljenoj tehnologiji gradnje, snazi, tehničkoj i kulturnoj prosvijetljenosti investitora, kao i o osjećaju projektanta za konstrukcijsku harmoniju (usklađenost) i inventivnost. (...) Nema dvojbi da će most predstavljati i jedan od novih simbola suvremene Hrvatske.“¹⁰

Valja istaknuti kako je rok izgradnje promatranog mosta bio ukupno pet godina za cjelokupne faze izgradnje. „Duljina mosta od osi do osi upornjaka iznosi 2 404 metara, ukupna duljina mosta s upornjacima iznosi 2 440 metara, a plovidbeni profil ispod mosta usuglašen s ekspertnom skupinom BiH 200 puta 55 metara. Glavni i odgovorni projektant Pelješkog mosta u Hrvatskoj je Marjan Pipenbaher.¹¹

U nastavku je slika Pelješkog mosta.

Slika 1. Pelješki most

Izvor: Poslovni (2021). **Kinezi će tražiti još 450 milijuna kuna za Pelješki most?**. Dostupno na <https://www.poslovni.hr/hrvatska/kinezi-ce-traziti-jos-450-milijuna-kuna-za-peljeski-most-4307360>. (15.05.2022.).

Izgradnja Pelješkog mosta je podijeljena na sljedeće faze:¹²

- „1. Faza: Most sa pristupnim cestama (na kopnu do državne ceste D8, na Pelješcu do lokalnog puta)

¹⁰ Pipenbaher, M.: **Projektiranje i analiza mosta Pelješac**, elektronički zbornik radova Građevinskog fakulteta, 8 (16), 2018., str. 16.

¹¹ Lider (2021). **Danas se spaja Hrvatska ali Pelješki most u promet tek od lipnja iduće godine**. Dostupno na <https://lidermedia.hr/poslovna-scena/hrvatska/danas-se-spaja-hrvatska-137948>. (02.06.2022.).

¹² Vlada Republike Hrvatske (2017). **Cestovna povezanost s južnom Dalmacijom**. Dostupno na <https://vlada.gov.hr/UserDocsImages/Vijesti/2017/02%20velja%C4%8Da/16%20velja%C4%8De/VRH%20Prezentacija%20Peljeskog%20mosta.pdf>. (01.06.2022.).

- 2. Faza: Pristupne ceste (od lokalnog puta do čvora Šparagovići)
- 3. Faza: Cesta od čvora Šparagovići/Zaradeže do čvora Prapratno (uključujući čvor)
- 4. Faza: Obilaznica Stona (od Čvora Prapratno do Čvora Doli na državnoj cesti D8).“

Kako bi se prikazao značaj Pelješkog mosta za čitavu Republiku Hrvatsku, valja istaknuti izjavu ministra mora, prometa i infrastrukture Olega Butkovića, koja glasi:¹³

„Značaj Pelješkog mosta je nemjerljiv, on je osim za povezivanje hrvatskog teritorija od presudnog značaja za revitalizaciju poluotoka Pelješca u gospodarskom smislu.“

3.1. Opće informacije o Pelješkom mostu

„Ugovor o gradnji Pelješkog mosta potpisan je između Hrvatskih cesta i kineskog konzorcija koji predvodi China Road and Bridge Corporation te Nadzor izgradnje sa zajednicom ponuditelja u kojoj su Institut IGH, Centar za organizaciju građenja i Invest inženjering.“¹⁴

Kronologija izgradnje promatranog mosta je vidljiva u tablici 8.

Tablica 8. Kronologija izgradnje Pelješkog mosta

Godina	Opis
1998.	– proces prikupljanja potpisa za peticiju kako bi se Pelješki most izgradio
1998.	– saborski zastupnik Luka Bebić je iznio prijedlog o izgradnji mosta u Saboru
2000.	– Šprlje je obavijestio javnost o završetku prostorno-prometne studije županijske cestovne mreže koja predviđa izgradnju brze ceste, ali i mosta Pelješac-Klek
2004.	– projekt Jure Radića je predstavljen, te su iznijete informacije o vrijednosti projekta, te dimenzijama budućeg Pelješkog mosta

¹³ Glavan, M. (2021). **Butković: “Značaj Pelješkog mosta je nemjerljiv. Mostarine neće biti ni sada ni nikada”**. Dostupno na <https://www.novilist.hr/novosti/hrvatska/butkovic-znacaj-peljeskom-mosta-je-nemjerljiv-mostarine-neece-biti-ni-sada-ni-nikada/>. (10.05.2022.).

¹⁴ Signum savjetovanje (n.d.). **Značaj Pelješkog mosta na prometnu povezanost RH te utjecaj na turizam**. URL: <https://signum-savjetovanje.com/hr/novosti/znacaj-peljeskog-mosta-na-prometnu-povezanost-rh-te-utjecaj-na-turizam-79>. (01.06.2022.).

2005.	– premijer Ivo Sanader prvi put otvara izgradnju Pelješkog mosta
2007.	– premijer Ivo Sanader drugi put otvara izgradnju Pelješkog mosta
2009.	– donesena je odluka kako se Pelješki most neće financirati iz državnog proračuna, nego iz proračuna Hrvatskih cesta, te Hrvatskih autocesta
2010.	– početak probnih bušenja tvrtke Croscio
2011.	– Europska investicijska banka se izjasnila kako neće sudjelovati u financiranju projekta izgradnje Pelješkog mosta, te da se projekt ne uklapa u dugoročnu viziju Europske unije
2012.	– Vlada raskida ugovore sa izvođačima radova
2013.	– Oleg Valjalo, Dubravka Šuica, te Ruža Tomašić u Bruxellesu traže financijsku pomoć Europske unije
2015.	– provedena je Studija izvedivosti, te se došlo do zaključka kako Pelješki most predstavlja idealno prometno rješenje za povezivanje razdvojene Hrvatske
2017.	– Europska komisija je odobrila bespovratna sredstva i to u ukupnom iznosu od 357 milijuna eura
2018.	– ugovoren je posao u vrijednosti preko dvije milijarde kuna, sa ponuđačem koji je cjenovno najpovoljniji, odnosno CRBC-om
2019.	– u Komarni je postavljen prvi stalni pilot
2020.	– dopremljeni su dijelovi kolničke konstrukcije mosta zahvaljujući brodu Da Yu Xia
2021.	– obavljanje završnih radova
2022.	– postavljanje, te zavarivanja svih segmenata

Izvor: Izrada autora rada prema Dulist (2021). **Od ideje do realizacije**. Dostupno na <https://dulist.hr/od-ideje-do-realizacije-donosimo-kronologiju-izgradnje-peljeskog-mosta/722138/>. (20.06.2022.).

U prethodno navedenoj tablici je vidljivo kako je čitav proces oko izgradnje Pelješkog mosta trajao godinama, točnije desetljećima. Ipak, trud se isplatio, te će se konačno koncem srpnja ove godine povezati Hrvatska u jednu cjelinu.

Sama izgradnja Pelješkog mosta ima brojne prednosti, poput:¹⁵

- „(...) povećanje stupnja usluge prometnog sustava
- povećanje sigurnosti prometa
- povećanje pouzdanosti u opskrbi regije
- skraćeno trajanje putovanja između Splita i Dubrovnika, Splita i poluotoka Pelješca i otoka Korčule, i Dubrovnika i poluotoka Pelješca i otoka Korčule
- omogućavanje pristupa regiji za vrijeme dok jaki vjetrovi i ostale vremenske nepogode ne omogućavaju redoviti pristup zračnim i morskim putem
- smanjenje utjecaja prometa na okoliš skraćanjem putovanja
- smanjenje utjecaja na kulturnu baštinu, pogotovo gradića Stona.“

Dakle, Pelješki most predstavlja veoma koristan projekt, koji će donijeti mnogobrojne prednosti stanovnicima Republike Hrvatske. Jedna od najznačajnijih prednosti se odnosi na to da će se zaobići granični prijelazi, te će stanovnici Hrvatske, te turisti moći neometano prometovati bez obaveznih graničnih zaustavljanja u Neumu.

3.2. Geoprometni položaj Pelješkog mosta

Za Pelješki most je karakteristično da pripada planiranoj državnoj cesti Opuzen-Pelješac-Dubrovnik. Naime, prethodno navedeno je predviđeno u Prostornome planu Dubrovačko-neretvanske županije. Što se tiče funkcionalnosti, promatrana državna cesta mora preuzeti daljinski promet današnje Jadranske magistrale D 8, te dijela Pelješke magistrale D 414.

¹⁵ Ministarstvo mora, prometa i infrastrukture (n.d.). **Pelješki most**. Dostupno na <https://povezanahrvatska.eu/projekti/peljeski-most/>. (01.06.2022.).

Planirana državna cesta je smještena u uskom pojasu, koji se nalazi između jadranske obale, te granice sa susjednom Bosnom i Hercegovinom. Reljef promatranog područja nije pristupačan, te upravo zbog toga otežava vođenje trase državne ceste. Terenske osobine na području Pelješca su slične, iako su tu naselja u središnjem dijelu prostora. Kao najznačajnija cesta se može navesti cesta D 8, odnosno Jadranska magistrala, kojom se odvija najveći dio prometa definiranog područja. Izuzev to što veže područje Dubrovačko-neretvanske županije sa ostalim dijelovima Republike Hrvatske, te Europom, njome je definirana županija povezana sa susjednim državama Bosnom i Hercegovinom, te Crnom Gorom. Zatim, područje Pelješca, te Korčule nije na zadovoljavajućoj razini kvalitetno povezano u cestovnu mrežu Dubrovačko-neretvanske županije. Planirana državna cesta sa Pelješkim mostom kopno-Pelješac replicirat će ulogu ceste D 8, te dijela D 414, na višoj razini uslužnosti.¹⁶

3.3. Značaj Pelješkog mosta za turizam Republike Hrvatske

„Spajanje Pelješkog mosta svakako će olakšati transport kako robe tako i putnika te smanjiti potrebno vrijeme posebno u ljetnim mjesecima kada su gužve zbog stajanja na graničnim prijelazima u Neumu velike pa se zna čekati i po dva, tri sata. Tako su putnici ostajali i bez trajektnog prijevoza te nisu mogli precizno planirati putovanje.“¹⁷

Zahvaljujući slovenskom dizajneru Marjanu Pipenbaheru, te naravno i kineskim mostograditeljima iz tvrtke China Road and Bridge Corporation, Pelješki most ima potencijal da bude izuzetno atraktivna nautička destinacija, te samim time može privući mnoštvo turista koji žele uživo vidjeti tu graditeljsku ljepotu.¹⁸

Valja istaknuti kako je Dubrovnik trenutno najpoznatiji po krizing turizmu. Ipak, Pelješki most će omogućiti bolju cestovnu povezanost, a shodno tome će se krizing turizam podignuti na izuzetno veću razinu. Dakle, u potpunosti će se Dubrovačko-neretvanska županija povezati sa ostatkom Hrvatske, te će se stvoriti kvalitetnija prometna veza na relaciji Zračna luka i grad, a Dubrovnik ima mogućnost da bude polazna luka za krstarenja manjih krizera koji su jedni od najelitnijih. Još treba istaknuti kako će Pelješac, te Korčula postati izuzetno privlačne destinacije za razvitak svih vrsta turizma. Nadalje, Pelješki most će dijelom

¹⁶ Lovrinović, I. i sur. (2007). **Ekonomski, prometni i demografski učinci izgradnje mosta Pelješac na gravitacijsko i šire područje**. Dostupno na <https://mmpi.gov.hr/UserDocsImages/arhiva/2005/1-PELJESKI%20most.pdf>. (15.05.2022.).

¹⁷ Juričić Bukarica, A. (2021). **Koji je stvarni gospodarski značaj Pelješkog mosta i Istarskog ipsilona: 'Efekte ćemo vidjeti već dogodne'**. Dostupno na <https://www.novolist.hr/novosti/koji-je-stvarni-gospodarski-znacaj-peljeskog-mosta-i-istarskog-ipsilona-efekte-cemo-vidjeti-vec-dogodne/>. (05.06.2022.).

¹⁸ Nacional (2022). **Strateški projekt: Pelješki most bit će atrakcija i za nautičare, a plovidba će se posebno regulirati**. Dostupno na <https://www.nacional.hr/strateski-projekt-peljeski-most-bit-ce-atrakcija-i-za-nauticare-a-plovidba-ce-se-posebno-regulirati/>. (05.06.2022.).

aktivirati čak i otok Mljet.¹⁹ Može se zaključiti kako će Pelješki most doprinijeti razvoju turizma u Republici Hrvatskoj, da će se ostvariti veći broj turističkih dolazaka i noćenja, te veći turistički prihodi.

¹⁹ Universal portal (2021). **Pelješki most predstavlja i simbol i težnju i ostvareni cilj!** Dostupno na <https://www.universitas-portal.hr/peljeski-most-predstavlja-i-simbol-i-teznju-i-ostvareni-cilj/>. (04.06.2022.)

4. UTJECAJ PELJEŠKOG MOSTA NA PROMETNU POVEZANOST DUBROVAČKO-NERETVANSKE ŽUPANIJE

U četvrtom poglavlju je opisan utjecaj Pelješkog mosta na prometnu povezanost stanovnika Dubrovačko-neretvanske županije. Stoga, u nastavku rada je definiran utjecaj Pelješkog mosta na prometnu povezanost, kako Pelješki most utječe na prometni razvoj promatrane županije, te je iznesena prognoza povećanog turističkog prometa poslije izgradnje Mosta.

4.1. Utjecaj Pelješkog mosta na prometnu povezanost stanovnika Dubrovačko-neretvanske županije

„Kad se spojila i posljednja konstrukcija na Pelješkom mostu, Hrvatska je ostvarila jedan od svojih snova – postala je teritorijalno cjelovita država. Dubrovačko-neretvanska županija time je uključena u teritorijalni kontinuitet i put prema krajnje južnoj hrvatskoj županiji uskoro će biti moguć bez osobnih iskaznica ili putovnica.“²⁰

Mostom će se povezati gradovi Ploče, te Dubrovnik, te time osigurati prometna povezanost unutar Dubrovačko-neretvanske županije. Zatim, jasno je kako više od polovine teritorija definirane županije, točnije 80%, čini teritorijalno more Republike Hrvatske, izgradnja Pelješkog mosta će izuzetno doprinijeti otočnom dijelu te županije. Dakle, taj teritorij će učiniti bližim, dostupnijim transportno, a to će rezultirati razvitkom otočnog gospodarstva, održivim razvojem otoka, kao i zadržavanjem stanovništva na otocima.²¹

Prognoza je da bi se Orebić trebao razviti kao važnija luka prema Mljetu, Korčuli, te Lastovu.²²

4.2. Prometni razvoj Dubrovačko-neretvanske županije zbog izgradnje Pelješkog mosta

Pelješki most se konstrukcijom itekako uklapa u samu vizuru Malostonskog zaljeva. Upravo zbog toga se može pretpostaviti kako će predstavljati atrakciju na moru, te će kod brojnih nautičara izazvati želju da plove tim područjem. Projekt Cestovne povezanosti sa južnom Dalmacijom, čiji je i Pelješki most dio, će:²³

²⁰ Obućina, V.: **Pelješki most – ujedinjenje i razvoj Hrvatske**, Vijenac, br. 717-718., 2021., str. 1.

²¹ Dubrovačko-neretvanska županija (n.d.). **Infrastruktura**. Dostupno na <https://www.edubrovnik.org/infrastruktura/>. (20.06.2022.).

²² Obućina, V.: **Pelješki most – ujedinjenje i razvoj Hrvatske**, Vijenac, br. 717-718., 2021., str. 1.

²³ Nacional (2022). **Strateški projekt: Pelješki most bit će atrakcija i za nautičare, a plovidba će se posebno regulirati**. Dostupno na <https://www.nacional.hr/strateski-projekt-peljeski-most-bit-ce-atrakcija-i-za-nauticare-a-plovidba-ce-se-posebno-regulirati/>. (05.06.2022.).

- skratiti vrijeme putovanja,
- olakšati prijevoz gospodarstvenicima,
- poboljšati regionalnu dostupnost Dubrovačko-neretvanske županije, te povezanost unutar same Županije.

Jasno je kako će zahvaljujući Pelješkom mostu, Dubrovačko-neretvanska županija ostvariti itekako prometni razvoj, te će samim time privući brojne turiste.

4.3. Prognoza povećanog turističkog prometa u Dubrovačko-neretvanskoj županiji radi Pelješkog mosta

Poslije dovršetka izgradnje Pelješkog mosta, te spojnih cesta, može se očekivati kako će se dosadašnji intenzitet i dinamika cestovnog prometa na Pelješcu iznimno izmijeniti u odnosu na trenutno stanje. To će biti rezultat premještanja ceste D-8, odnosno Jadranske magistrale, sa trase preko Neuma na trasu preko Stona. Time će se izbjeći dvostruki prijelaz državne granice između Hrvatske, te Bosne i Hercegovine, točnije izgradnje nove brze pelješke ceste koja bi trebala preuzeti najveći dio tranzita od Pelješkog mosta prema Stonu te, prema Dubrovniku.²⁴

Do 2035. prognozira se sljedeći porast putovanja:²⁵

- • osobnih automobila za 5%,
- • autobusa sa 5%,
- • teretnih vozila sa 5%.

Očekuje se rasta izletničkog/vikend prometa kupaca na cesti D414 od Janjine prema Orebiću. Zatim, procjenjuje se kako bi na čitavom potezu ceste D414 od čvora Sparagovići/Zaradeže prema Orebiću trebalo voditi računa o povećanju prometa od oko tridesetak posto, u odnosu na trenutno stanje. Pri tome bi na potezu od čvora Sparagovići/Zaradeže, do Janjine, povećanje iznosilo približno četrdesetak posto, a na potezu od Janjine prema Orebiću trebalo bi iznositi oko dvadeset do dvadeset i pet posto u odnosu na trenutno stanje.²⁶

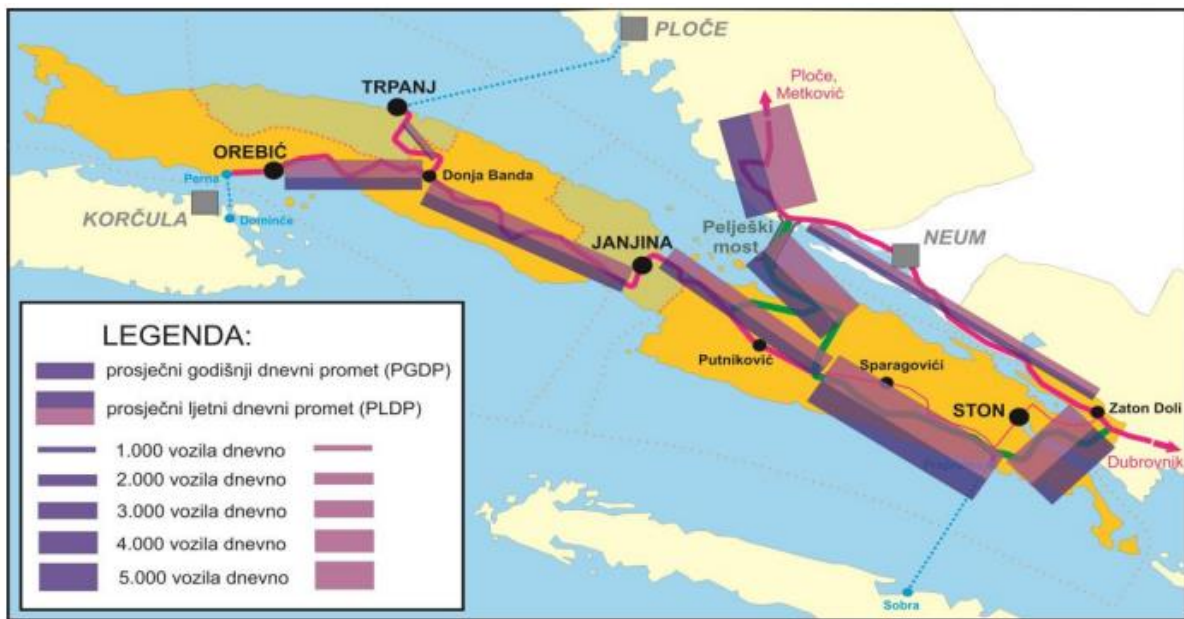
Slika 2. prikazuje procjenu očekivanog intenziteta prometa na Pelješcu poslije 2022. godine.

²⁴ Klarić, Z., Kunst, I. (2019). **Poželjni plan razvoja turizma poluotoka Pelješca u kontekstu izgradnje Pelješkog mosta**. Institut za turizam, Zagreb., str. 57-58.

²⁵ Lovrinović, I. i sur. (2007). **Ekonomski, prometni i demografski učinci izgradnje mosta Pelješac na gravitacijsko i šire područje**. Dostupno na <https://mmpi.gov.hr/UserDocsImages/arhiva/2005/1-PELJESKI%20most.pdf>. (15.05.2022.).

²⁶ Klarić, Z., Kunst, I. (2019). **Poželjni plan razvoja turizma poluotoka Pelješca u kontekstu izgradnje Pelješkog mosta**. Institut za turizam, Zagreb., str. 61.

Slika 2. Procjena očekivanog intenziteta prometa na Pelješcu poslije 2022. godine

Izvor: Klarić, Z., Kunst, I. (2019). **Poželjni plan razvoja turizma poluotoka Pelješca u kontekstu izgradnje Pelješkog mosta.** Institut za turizam, Zagreb., str. 61.

Može se zaključiti kako će Pelješki most uvelike utjecati na smanjenje prometnih gužvi, te na povećanje turističkog prometa u Dubrovačko-neretvanskoj županiji.

5. ISTAŽIVANJE UTJECAJA PELJEŠKOG MOSTA NA PROMETNU POVEZANOST DUBROVAČKO-NERETVANSKE ŽUPANIJE

Peto poglavlje se odnosi na istraživanje utjecaja Pelješkog mosta na prometnu povezanost Dubrovačko-neretvanske županije.

5.1. Hipoteze istraživanja

Hipoteze istraživanja su sljedeće:

- H1: Jako je bitno povezati razdvojenu Hrvatsku.
- H2: Ispitanici su upoznati sa projektom izgradnje Pelješkog mosta.
- H3: Pelješki most je adekvatno rješenje za spajanje razdvojene Hrvatske.
- H4: Pelješki most će pozitivno utjecati na prometnu povezanost Dubrovačko-neretvanske županije.
- H5: Radi Pelješkog mosta, u narednom razdoblju će se ostvariti povećani turistički promet u Dubrovačko-neretvanskoj županiji.

Valja istaknuti kako su sve hipoteze istraživanjem potvrđene.

5.2. Karakteristike uzorka

Istraživanje je provedeno na uzorku od ukupno sto ispitanika, te su sudjelovali ispitanici gotovo svih dobnih skupina. Nadalje, istraživanju su mogle pristupiti isključivo osobe koje su punoljetne.

Anketno istraživanje je provedeno online. Naime, do ispitanika se došlo slučajnim odabirom, točnije putem društvene mreže Facebook (Meta), na način da je objavljeno kako se provodi anketno istraživanje, te su pozvani svi oni koji su zainteresirani da sudjeluju u istraživanju. Zainteresirani su trebali kliknuti na poveznicu, nakon čega bi im se prikazao anketni upitnik kojeg trebaju ispuniti. Anketna pitanja su postavljena vrlo precizno postavljena, kako se ne bi stvorile nedoumice prilikom davanja odgovora. Valja istaknuti kako su svi ispitanici pravilno ispunili anketu, odnosno sve ankete su važeće.

5.3. Metodologija istraživanja

Izabrana metoda ispitivanja jest provođenje ankete na uzorku od ukupno sto ispitanika. Cjelokupni odgovori su tretirani na veoma povjerljiv način, sukladno sa istraživačkom etikom.

Prije samog kreiranja anketnog upitnika, definirana je svrha istraživanja, a potom je analizirana sva potrebna stručna literatura i internetski izvori kako bi se mogla kreirati pitanja koja su vezana za utjecaj Pelješkog mosta na prometnu povezanost i turizam Dubrovačko-neretvanske županije.

5.4. Ograničenja istraživanja

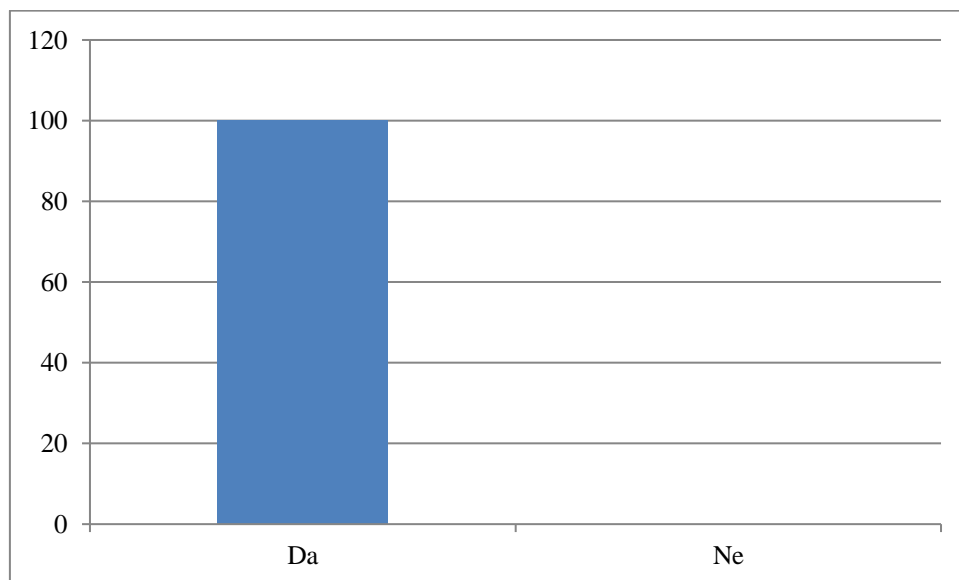
U ovom potpoglavlju rada su navedena ograničenja istraživanja. Temeljno ograničenje se odnosi na veličinu uzorka, odnosno relativno mali broj ispitanika. Osim toga, ograničenje se odnosi i na geografsku ograničenost istraživanja. Rezultati bi bili vjerodostojniji da su u istraživanje bili uključeni ispitanici koji žive u raznim dijelovima Republike Hrvatske.

5.5. Analiza i rezultati provedenog istraživanja

U nastavku rada su izneseni rezultati provedenog istraživanja. Naravno, rezultati su vidljivi i na grafikonima.

Svi ispitanici smatraju kako je potrebno povezati razdvojenu Hrvatsku, a to je vidljivo i na grafikonu 2.

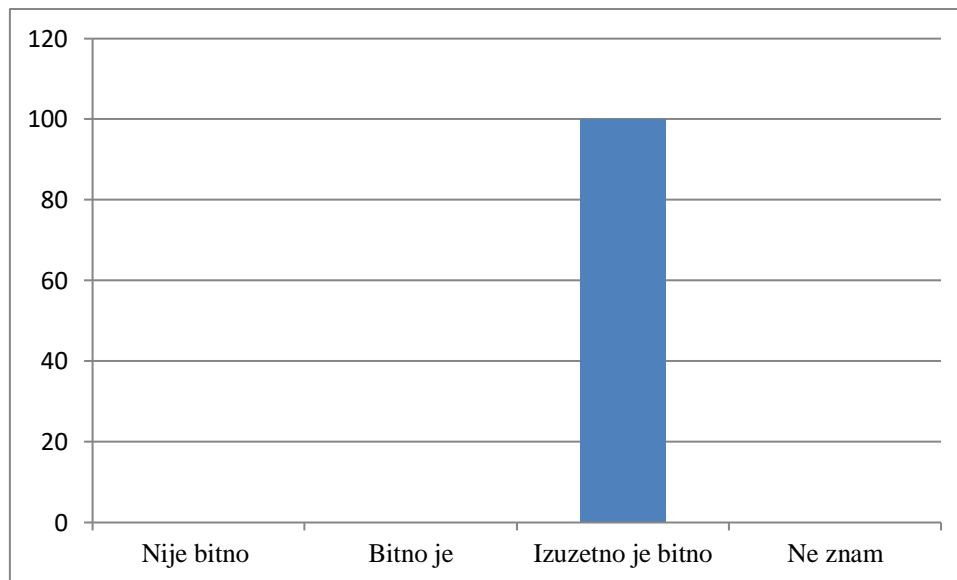
Grafikon 2. Smatram da je potrebno povezati razdvojenu Hrvatsku

Izvor: Izrada autora rada

Kao što je vidljivo na grafikonu 3., svi ispitanici smatraju kako je izuzetno bitno povezati razdvojenu Hrvatsku.

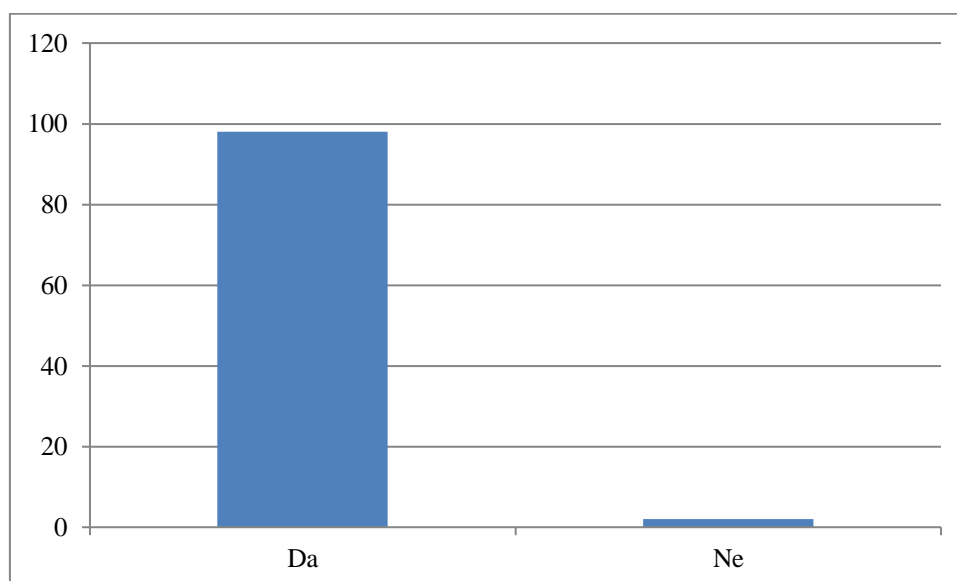
Grafikon 3. Ocjena važnosti povezivanja razdvojene Hrvatske

Izvor: Izrada autora rada

Najveći broj ispitanika, točnije njih 98, smatraju kako je Pelješki most adekvatno rješenje kada je u pitanju spajanje Hrvatske, a te podatke prikazuje grafikon 4.

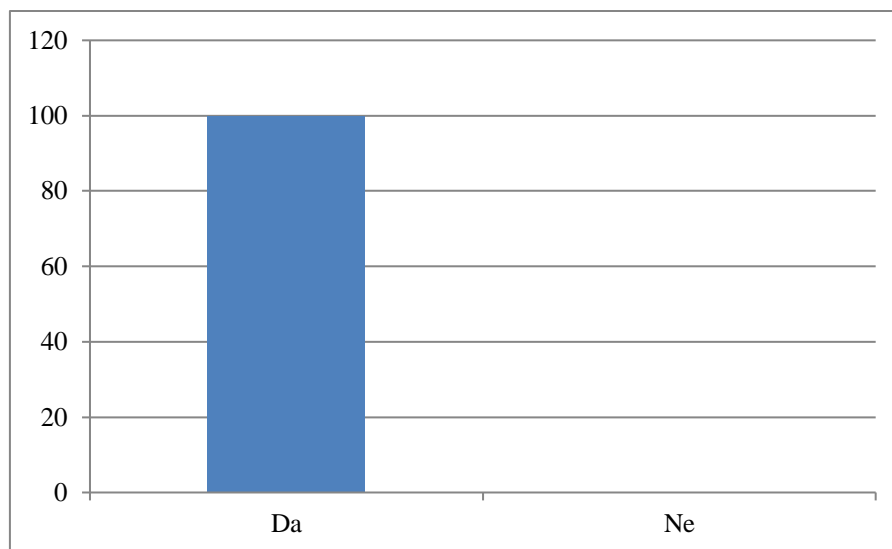
Grafikon 4. Pelješki most je adekvatno rješenje kada je u pitanju spajanje Hrvatske

Izvor: Izrada autora rada

Iz grafikona 5. je vidljivo kako svi ispitanici putem medija prate vijesti koje su vezane uz izgradnju Pelješkog mosta.

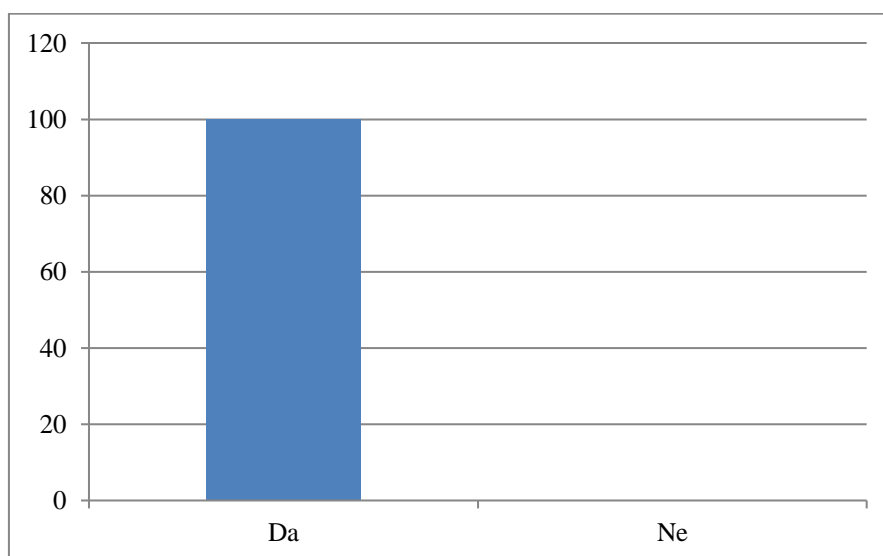
Grafikon 5. Putem medija pratim sve vijesti vezane uz izgradnju Pelješkog mosta

Izvor: Izrada autora rada

Grafikon 6. prikazuje rezultate upoznatosti ispitanika sa projektom izgradnje Pelješkog mosta. Istraživanjem je utvrđeno kako su svi ispitanici upoznati sa projektom izgradnje Pelješkog mosta.

Grafikon 6. Upoznat/a sam sa projektom izgradnje Pelješkog mosta

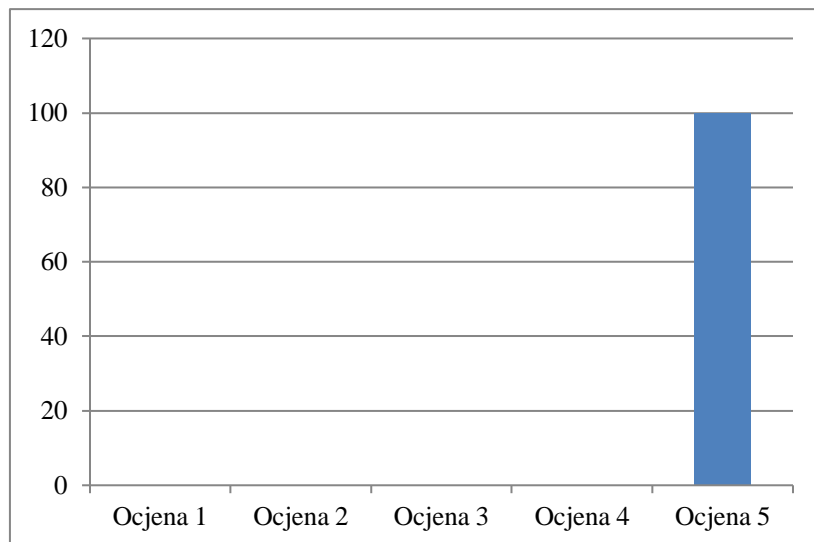

Izvor: Izrada autora rada

Grafikon 7. prikazuje kako su svi sudionici anketnog istraživanja ocijenili stupanj razvijenosti poduzetništva u Republici Hrvatskoj sa najvećom mogućom ocjenom, točnije ocjenom 5.

Dakle, nitko od ispitanika stupanj razvijenosti poduzetništva u Republici Hrvatskoj nije ocijenio ocjenom 1, 2, 3, te 4.

Grafikon 7. Ocjena stupnja razvijenosti poduzetništva u Republici Hrvatskoj²⁷

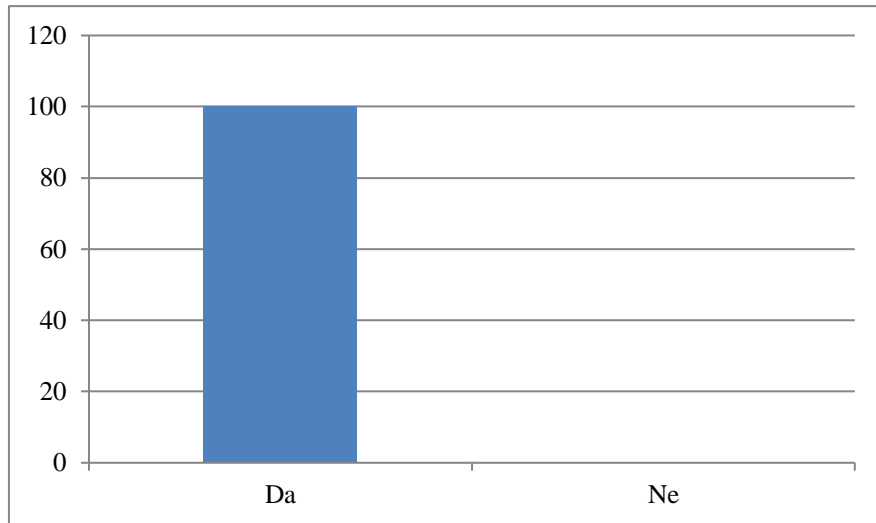
Izvor: Izrada autora rada

Na pitanje o tome da li je izgradnja Pelješkog mosta trebala biti odrađena od strane hrvatskih građevinskih tvrtki, svi su dali potvrdne odgovore.

Naime, na prethodnom anketnom pitanju je vidljivo kako ispitanici imaju visoko mišljenje o poduzetništvu u Hrvatskoj, stoga je razumljivo kako su očekivali kako će izgradnju Pelješkog mosta odraditi određena hrvatska građevinska tvrtka, a to je vidljivo i na grafikonu 8.

²⁷ *Obrazloženje ocjena: Ocjena 1-jako loš stupanj razvijenosti, ocjena 2-loš stupanj razvijenosti, ocjena 3-dobar stupanj razvijenosti, ocjena 4-vrlo dobar stupanj razvijenosti, ocjena 5-odličan stupanj razvijenosti.*

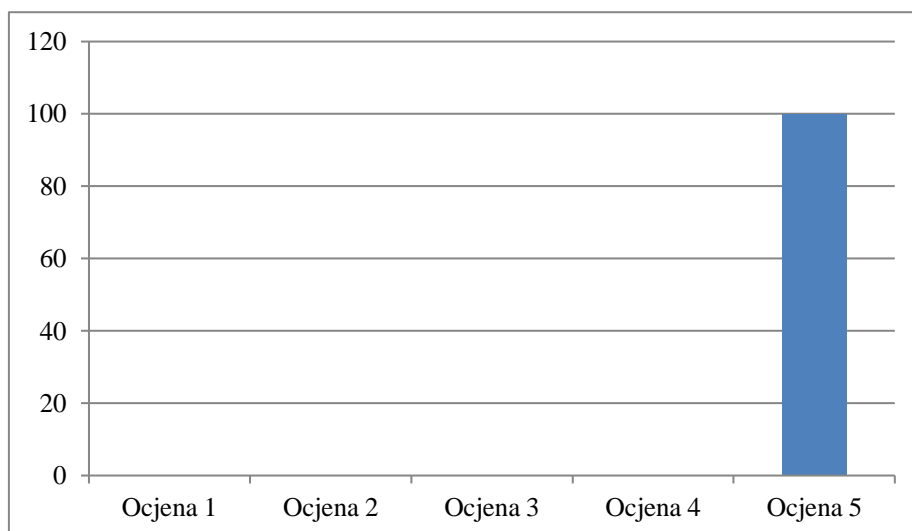
Grafikon 8. Izgradnja Pelješkog mosta je trebala biti odrađena od strane hrvatskih građevinskih tvrtki

Izvor: Izrada autora rada

Grafikon 9. prikazuje kako je svih 100 ispitanika svoju informiranost o Pelješkom mostu ocijenilo ocjenom 5, najvećom mogućom ocjenom.

Grafikon 9. Ocjena informiranosti o Pelješkom mostu²⁸

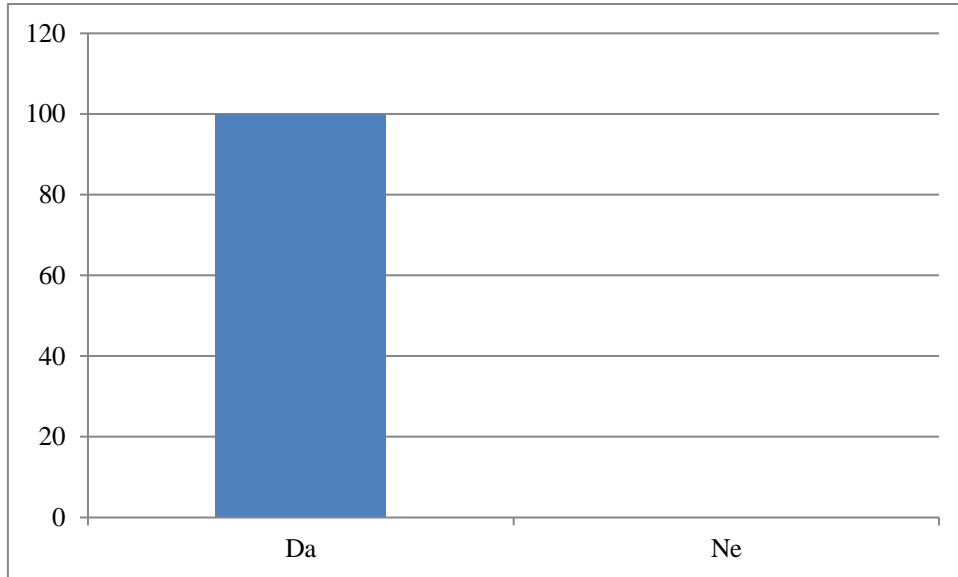

Izvor: Izrada autora rada

²⁸ Obrazloženje ocjena: Ocjena 1-jako loš stupanj razvijenosti, ocjena 2-loš stupanj razvijenosti, ocjena 3-dobar stupanj razvijenosti, ocjena 4-vrlo dobar stupanj razvijenosti, ocjena 5-odličan stupanj razvijenosti.

Grafikon 10. prikazuje kako su ispitanici složni oko toga kako Pelješki most ima odličan geoprometni položaj.

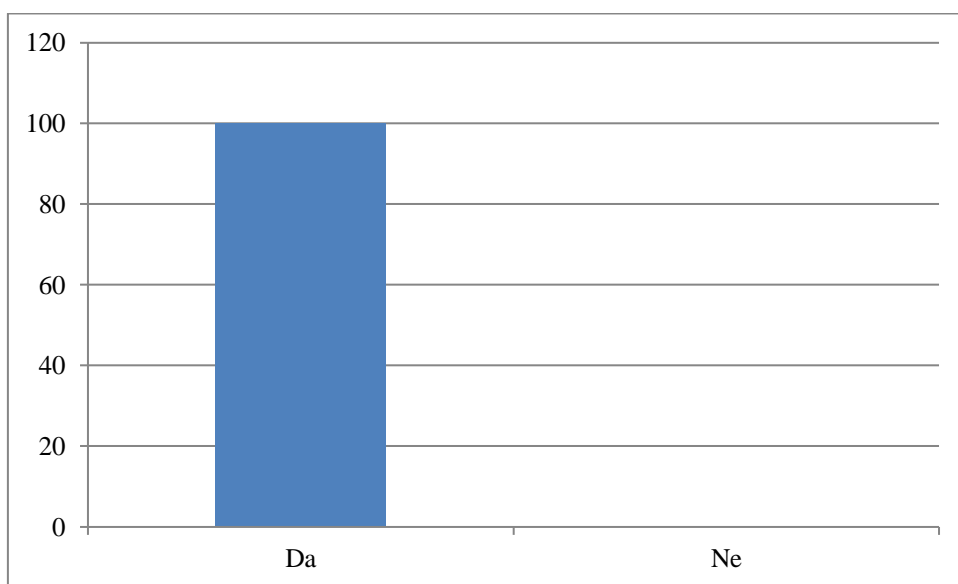
Grafikon 10. Pelješki most ima odličan geoprometni položaj

Izvor: Izrada autora rada

Iz grafikona 11. je vidljivo kako su svi sudionici u anketnom istraživanju posjetili Dubrovačko-neretvansku županiju.

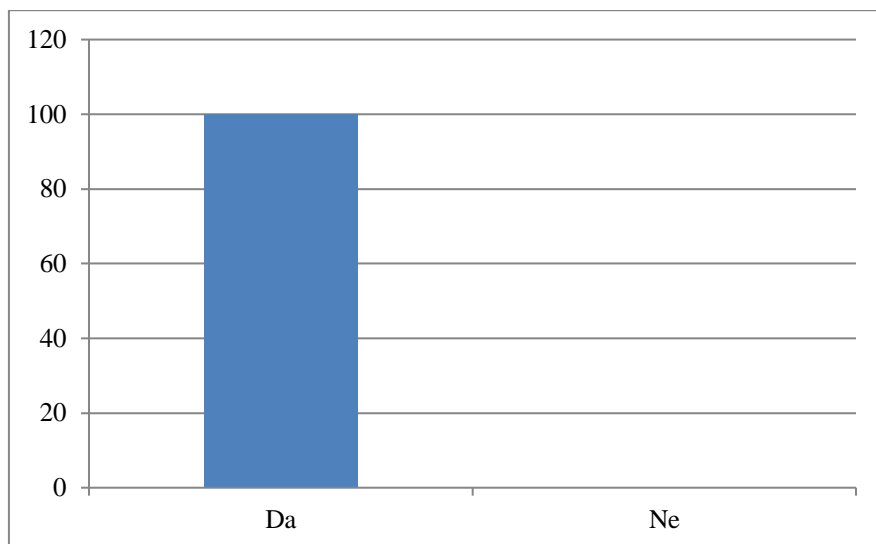
Grafikon 11. Posjetio/la sam Dubrovačko-neretvansku županiju

Izvor: Izrada autora rada

Grafikon 12. prikazuje kako su se svi ispitanici prilikom posjeta Dubrovačko-neretvanskoj županiji susreli sa prometnim gužvama.

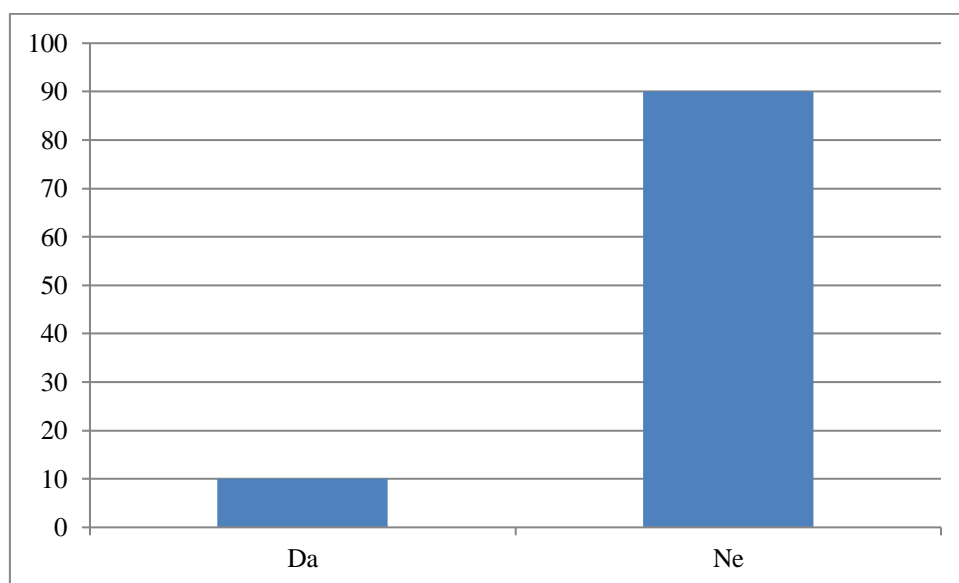
Grafikon 12. Susreo/la sam se sa prometnom gužvom prilikom posjeta Dubrovačko-neretvanskoj županiji

Izvor: Izrada autora rada

Ispitanici se ne slažu oko toga da je trenutno Dubrovačko-neretvanska županija dobro prometno povezana. Dakle, samo 10 ispitanika smatra kako je promatrana županija dobro prometno povezana. Prethodno navedeni podaci su vidljivi i na grafikonu 13.

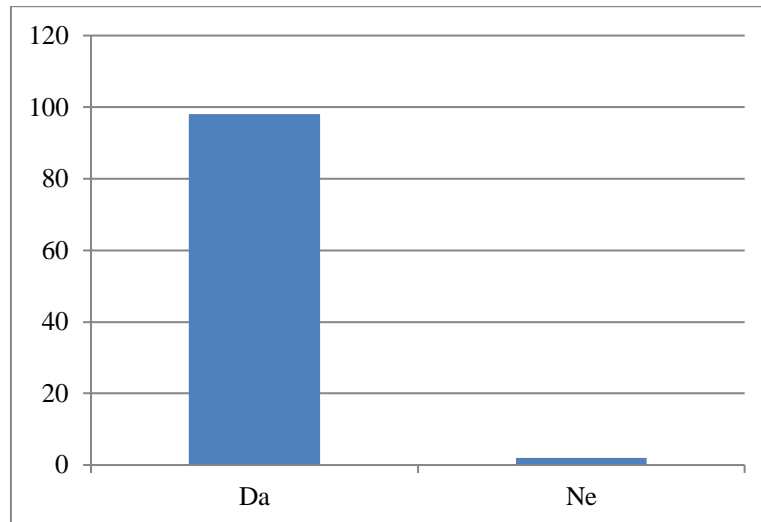
Grafikon 13. Dubrovačko-neretvanska županije je dobro prometno povezana

Izvor: Izrada autora rada

Grafikon 14. prikazuje odgovore ispitanika na postavljeno anketno pitanje o mogućnostima povezivanja Hrvatske. Najveći broj ispitanika, odnosno njih 98, smatra kako postoje razne mogućnosti kako povezati Hrvatsku.

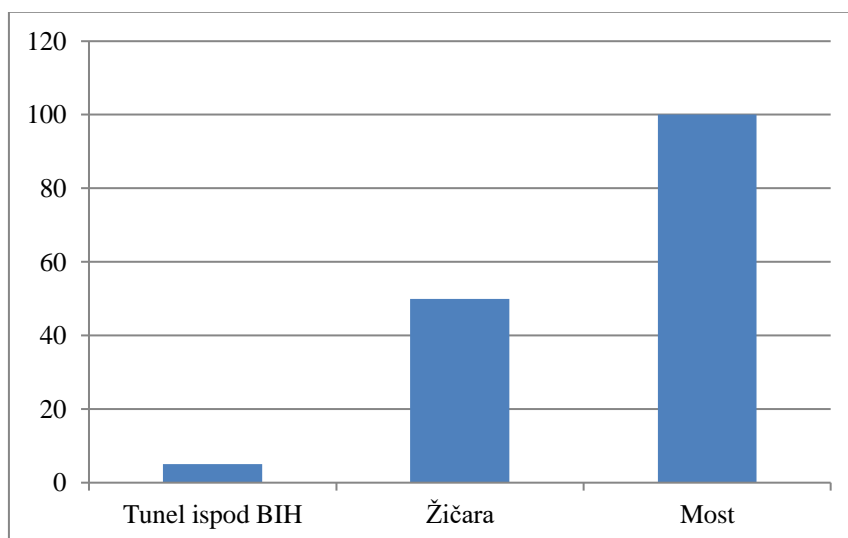
Grafikon 14. Postoje razne mogućnosti povezivanja Hrvatske

Izvor: Izrada autora rada

Mnogi ispitanici iznijeli neke mogućnosti kako uspješno povezati Hrvatsku. Shodno tome, prijedlozi su se odnosili na izgradnju tunela ispod BIH, žičaru, most, a to je vidljivo na grafikonu 15.

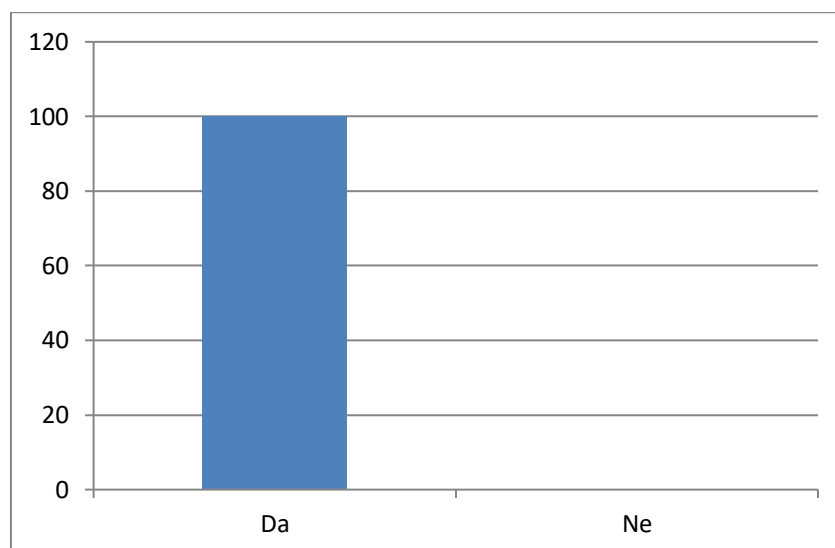
Grafikon 15. Mogućnosti povezivanja Hrvatske

Izvor: Izrada autora rada

Svi smatraju kako će Pelješki most utjecati na intenzitet cestovnog prometa u Dubrovačko-neretvanskoj županiji, te je to vidljivo na grafikonu 16.

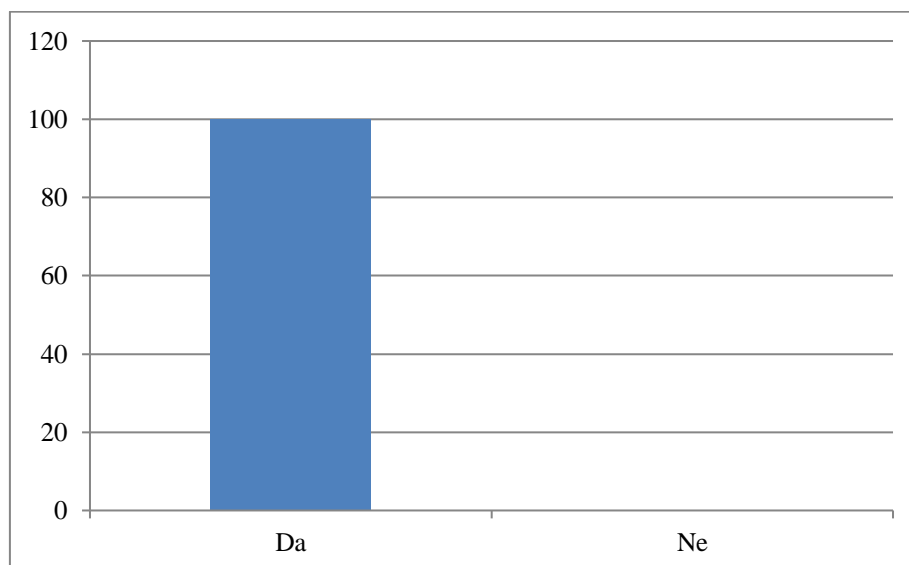
Grafikon 16. Pelješki most će utjecati na intenzitet cestovnog prometa u Dubrovačko-neretvanskoj županiji

Izvor: Izrada autora rada

Da Pelješki most predstavlja ponos Republike Hrvatske smatra svih 100 ispitanika, a to je vidljivo na grafikonu 17.

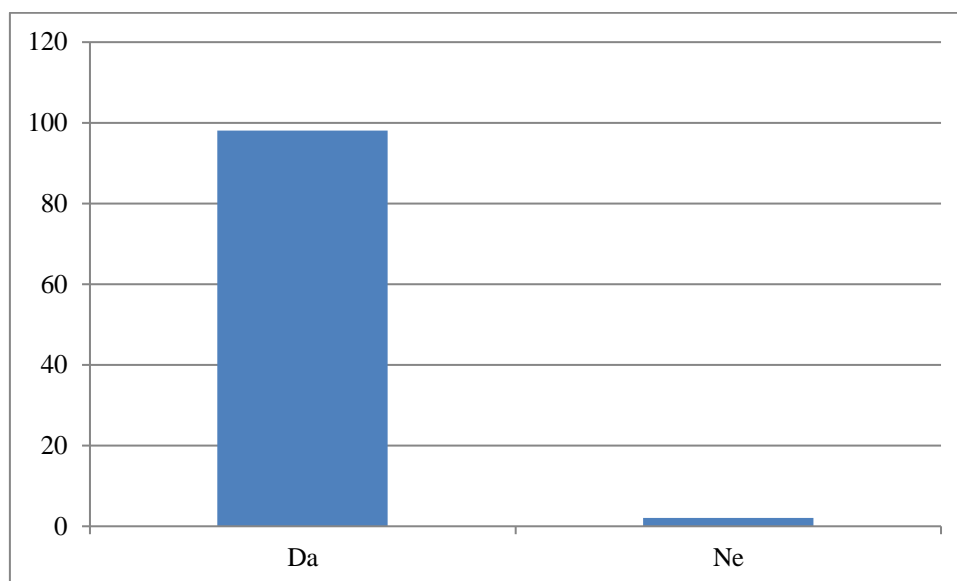
Grafikon 17. Pelješki most je ponos Hrvatske

Izvor: Izrada autora rada

Ispitanici smatraju kako je relativno brzo Most izgrađen, te je to prikazano na grafikonu 18.

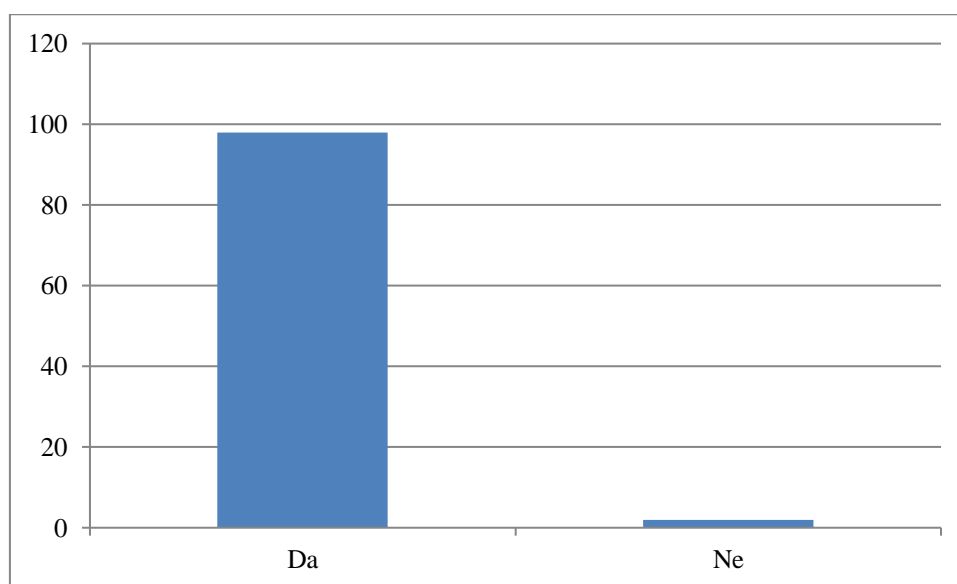
Grafikon 18. Pelješki most je relativno brzo izgrađen

Izvor: Izrada autora rada

Grafikon 19. prikazuje kako ispitanici smatraju da znaju koliko vrijedi projekt izgradnje Pelješkog mosta.

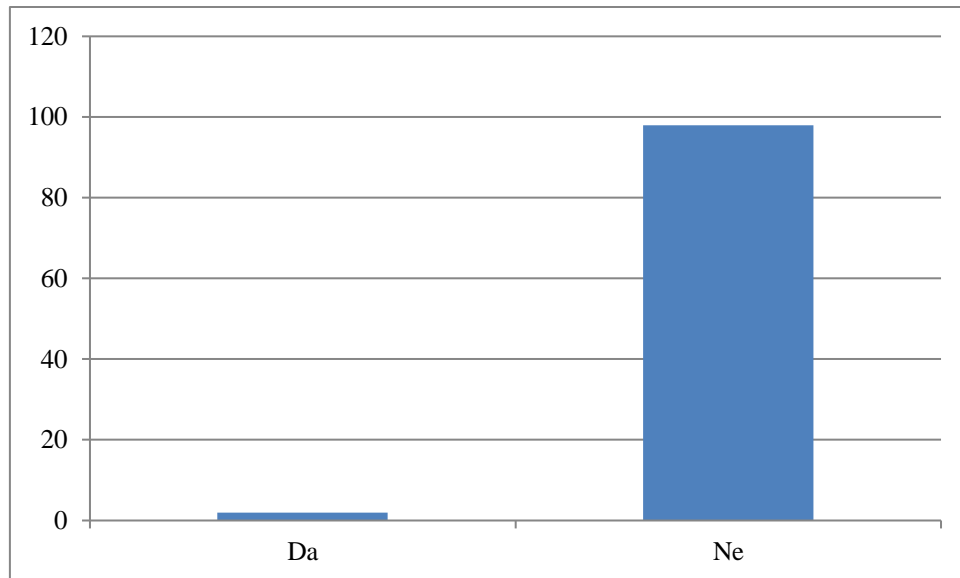
Grafikon 19. Znam otprilike koliko vrijedi projekt izgradnje Pelješkog mosta

Izvor: Izrada autora rada

Smatraju kako se ne bi trebala naplaćivati mostarina za prolaz Pelješkim mostom, a to je vidljivo na grafikonu 20.

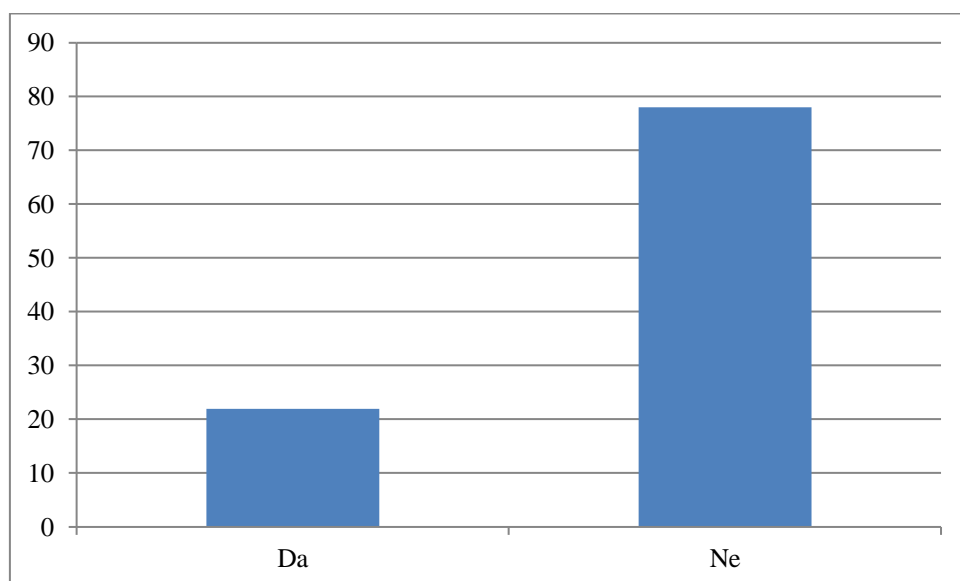
Grafikon 20. Smatram kako bi se trebala naplaćivati mostarina za prolaz Pelješkim mostom

Izvor: Izrada autora rada

Grafikon 21. prikazuje kako većina ispitanika nije zadovoljna dodijeljenim imenom Most Pelješac.

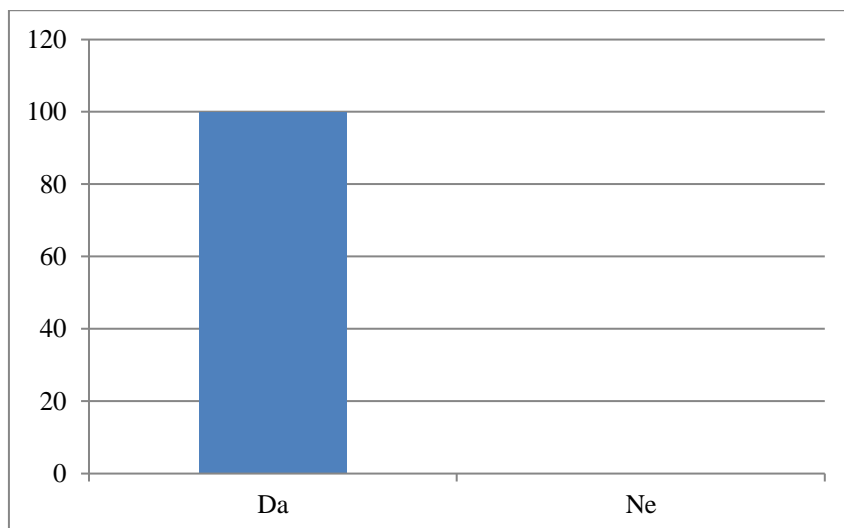
Grafikon 21. Zadovoljan/a sam dodijeljenim imenom Most Pelješac

Izvor: Izrada autora rada

Čak 100 ispitanika smatra kako će Pelješki most biti izuzetno atraktivan turistima, te će se turistički promet u promatranom području povećati, a to je vidljivo na grafikonu 22.

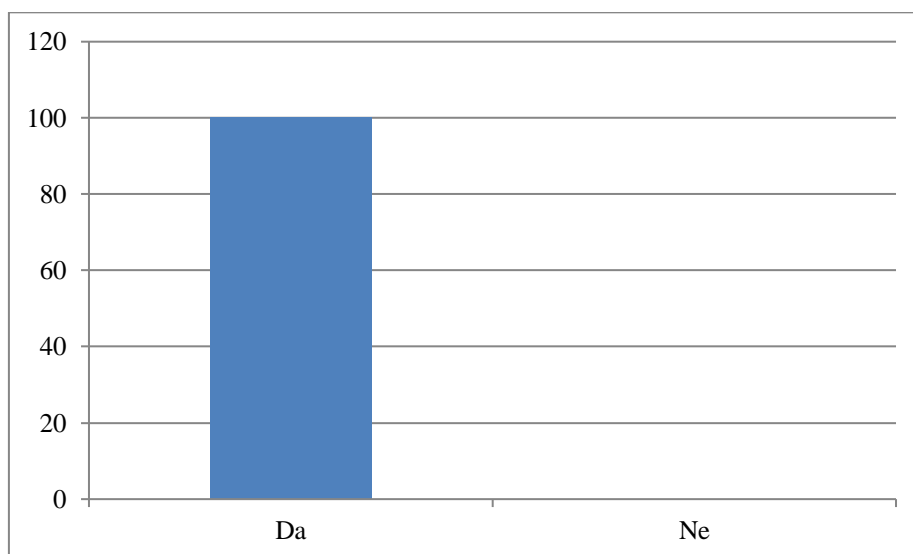
Grafikon 22. Pelješki most će biti izuzetno atraktivan turistima, odnosno povećati će se turistički promet

Izvor: Izrada autora rada

Grafikon 23. prikazuje kako su svi ispitanici izrazili želju da posjete Pelješki most.

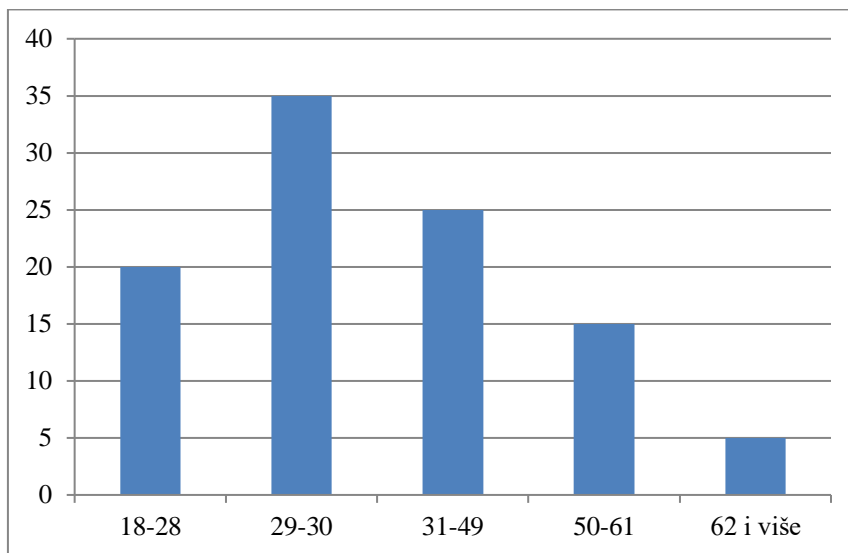
Grafikon 23. Želim posjetiti Pelješki most

Izvor: Izrada autora rada

Najviše ispitanika je u dobi između 29 i 30 godina, 25 ispitanika je u dobi između 31 i 49 godina, 20 ispitanika ima između 18 i 28 godina, 15 ispitanika je u dobi između 50 i 61 godine, a 5 ispitanika ima 62 i više godina. Prethodno navedeni podaci su vidljivi na grafikonu 24.

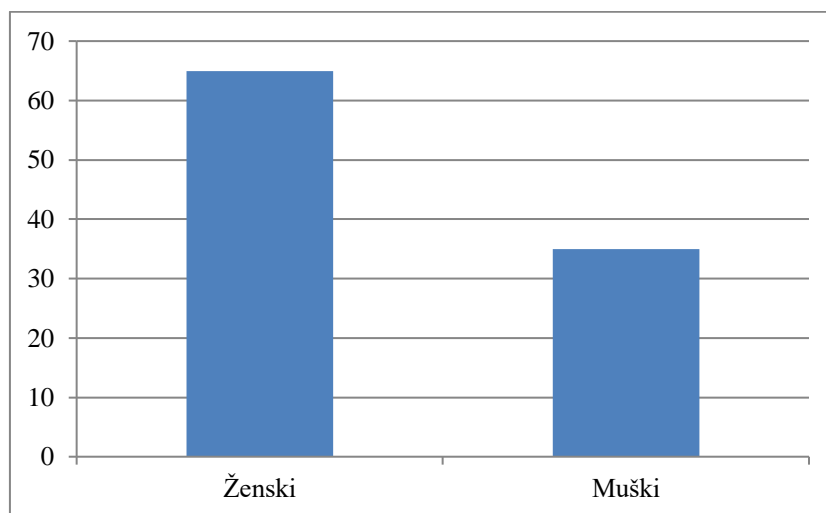
Grafikon 24. Dob ispitanika

Izvor: Izrada autora rada

Grafikon 25. prikazuje kako su u ispitivanju najviše sudjelovali ispitanici ženskog spola, točnije njih 65, te 35 ispitanika muškog spola.

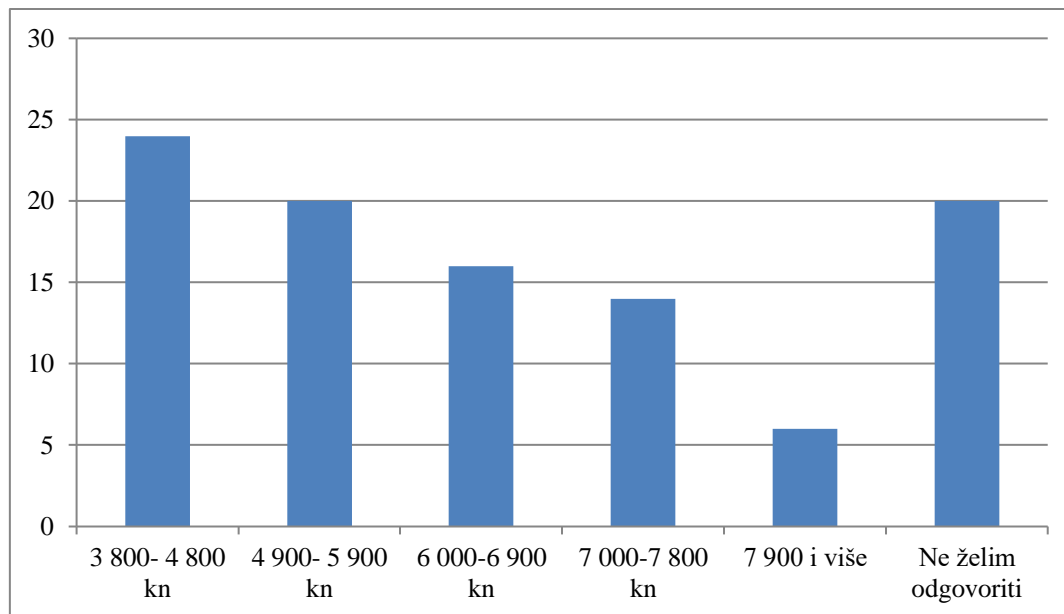
Grafikon 25. Spol ispitanika

Izvor: Izrada autora rada

Grafikon 26. prikazuje kako najveći broj ispitanika ima dohodak u rasponu od 3 800 do 4 800 kn, točnije njih 24, dok 20 ispitanika nije željelo dati odgovor na postavljeno anketno pitanje.

Grafikon 26. Dohodak ispitanika

Izvor: Izrada autora rada

6. ZAKLJUČAK

Utjecaj Pelješkog mosta na prometnu povezanost i turizam Dubrovačko-neretvanske županije je opisan u radu. Dubrovačko-neretvanska županija predstavlja najjužniju županiju u Republici Hrvatskoj. Područje je poznato po blagoj mediteranskoj klimi, predivnoj prirodi, čistom moru, kao i povoljnom geografskom položaju.

Pelješki most je izuzetno važan za sve stanovnike Republike Hrvatske, jer će se tim projektom povezati razdvojeni teritorij Hrvatske. Uskoro će Pelješki most biti otvoren, točnije koncem srpnja. Samo otvorenje će predstavljati izuzetno bitan događaj za čitavu Hrvatsku.

Pandemija koronavirusa je itekako utjecala na turizam. To se može uočiti kada se analiziraju statistički podaci vezani uz dolazak, te noćenja turista. U Dubrovačko-neretvanskoj županiji je zabilježen tzv. turistički oporavak nakon pandemije u 2022. godini. Za tu županiju turizam je od izuzetne važnosti. Shodno tome, jako je bitno da se ulažu financijska sredstva, ali i vrijeme, kako bi se unaprijedila Županija, bilo da je riječ o unaprjeđenju cestovnog prometa, izgradnji hotela i slično.

Pelješki most predstavlja jedan od najvećih građevinskih projekata u Republici Hrvatskoj. Cjelokupni proces vezan uz izgradnju Pelješkog mosta je trajao desetljećima. No, trud se isplatio, te će se konačno koncem srpnja ove godine povezati Hrvatska u jednu cjelinu.

Upravo gradnjom Pelješkog mosta će se povezati Republika Hrvatska, odnosno spojiti će se dva razdvojena teritorija. Nadalje, ostvariti će se brojne prednosti, poput smanjenja gužvi, povećanog turističkog prometa, gospodarstvenicima će se olakšati prijevoz i slično.

Kako bi se došlo do podataka o stavova i mišljenju stanovnika Republike Hrvatske o utjecaju Pelješkog mosta na prometnu povezanost Dubrovačko-neretvanske županije, provedeno je istraživanje. Došlo se do zaključka kako su ispitanici upoznati sa projektom izgradnje Pelješkog mosta, te smatraju da je bitno povezati razdvojenu Hrvatsku. Nadalje, složni su oko toga da Pelješki most predstavlja adekvatno rješenje za spajanje razdvojene Hrvatske, te da će se postići bolja prometna povezanost Dubrovačko-neretvanske županije, kao i povećani turistički promet.

Može se zaključiti kako će Pelješki most uvelike utjecati na smanjenje prometnih gužvi, te na povećanje turističkog prometa u Dubrovačko-neretvanskoj županiji. Dakle, zahvaljujući Pelješkom mostu, definirana županija će ostvariti itekako prometni razvoj, te će samim time privući brojne turiste.

LITERATURA

- Buble M.: **Menadžerske vještine**, Sinergija, Zagreb, 2010.
- Buble, M., Cingula, M., Dujanić, M., Dulčić, Ž., Gonan Božac, M., Galetić, L., Ljubić, F., Pfeifer, S., Tipurić, D.: **Strateški menadžment**, Sinergija, Zagreb, 2005.
- Dubrovačko-neretvanska županija (n.d.). **Gospodarstvo**. Dostupno na <https://www.edubrovnik.org/gospodarstvo/>. (12.05.2022.).
- Dubrovačko-neretvanska županija (n.d.). **Infrastruktura**. Dostupno na <https://www.edubrovnik.org/infrastruktura/>. (20.06.2022.).
- Dubrovačko—neretvanska županija (n.d.). **Javna ustanova za upravljanje zaštićenim dijelovima prirode Dubrovačko-neretvanske županije**. Dostupno na <https://www.edubrovnik.org/zasticeni-dijelovi-prirode/>. (02.06.2022.).
- Dubrovačko-neretvanska županija (n.d.). **Položaj i značaj**. Dostupno na <https://www.edubrovnik.org/polozaj-i-znacaj/>. (01.06.2022.).
- Dulist (2021). **Od ideje do realizacije**. Dostupno na <https://dulist.hr/od-ideje-do-realizacije-donosimo-kronologiju-izgradnje-peljeskog-mosta/722138/>. (20.06.2022.).
- Glavan, M. (2021). **Butković: “Značaj Pelješkog mosta je nemjerljiv. Mostarine neće biti ni sada ni nikada”**. Dostupno na <https://www.novilist.hr/novosti/hrvatska/butkovic-znacaj-peljeskom-mosta-je-nemjerljiv-mostarine-nece-biti-ni-sada-ni-nikada/>. (10.05.2022.).
- Hrvatska turistička zajednica (2021). **Informacije o tijeku sezone**. Dostupno na <https://www.htz.hr/hr-HR/informacije-o-trzistima/informacije-o-tijeku-sezone>. (29.06.2022.).
- Hrvatska turistička zajednica (2020). **Statistika**. Dostupno na <https://www.htz.hr/sites/default/files/2021-01/Turisti%C4%8Dka%20statistika%20-%20prosinac.pdf>. (04.06.2022.).
- Juričić Bukarica, A. (2021). **Koji je stvarni gospodarski značaj Pelješkog mosta i Istarskog ipsilona: ‘Efekte ćemo vidjeti već dogodine’**. Dostupno na <https://www.novilist.hr/novosti/koji-je-stvarni-gospodarski-znacaj-peljeskog-mosta-i-istarskog-ipsilona-efekte-cemo-vidjeti-vec-dogodine/>. (05.06.2022.).
- Klarić, Z., Kunst, I. (2019). **Poželjni plan razvoja turizma poluotoka Pelješca u kontekstu izgradnje Pelješkog mosta**. Institut za turizam, Zagreb.
- Krešić, D., Mikulić, J.: **Scenarij faznog pristupa oporavku turističkog tržišta nakon COVID-19 pandemije**. Institut za turizam, Zagreb, 2020.

- Lider (2021). **Danas se spaja Hrvatska ali Pelješki most u prometu tek od lipnja iduće godine.** Dostupno na <https://lidermedia.hr/poslovna-scena/hrvatska/danas-se-spaja-hrvatska-137948>. (02.06.2022.).
- Lovrinović, I., Jakovčević, D., Lokin, B., Akrap, A., Bošnjak, I., Radačić, Ž., Topolnik, D., Kos, G., Horvat, R., Brlek, P., Barić, D., Čipin, I., Slipčević, M., Lokin, A. (2007). **Ekonomski, prometni i demografski učinci izgradnje mosta Pelješac na gravitacijsko i šire područje.** Dostupno na <https://mmpi.gov.hr/UserDocsImages/arhiva/2005/1-PELJESKI%20most.pdf>. (15.05.2022.).
- Mataković, H.: **COVID-19 kriza, provedba sigurnosnih mjera i turizam.** Institut za turizam, Zagreb, 2020.
- Ministarstvo mora, prometa i infrastrukture (n.d.). **Pelješki most.** Dostupno na <https://povezanhrvatska.eu/projekti/peljeski-most/>. (01.06.2022.).
- Morski (2022). **U Dubrovačko-neretvanskoj županiji u svibnju najviše noćenja ostvarili gosti iz Britanije i Njemačke.** Dostupno na <https://morski.hr/2022/06/03/u-dubrovačko-neretvanskoj-zupaniji-u-svibnju-najvise-nocenja-ostvarili-gosti-iz-britanije-i-njemacke/>. (02.06.2022.).
- Nacional (2022). **Strateški projekt: Pelješki most bit će atrakcija i za nautičare, a plovidba će se posebno regulirati.** Dostupno na <https://www.nacional.hr/strateski-projekt-peljeski-most-bit-ce-atrakcija-i-za-nauticare-a-plovidba-ce-se-posebno-regulirati/>. (05.06.2022.).
- Obućina, V.: **Pelješki most – ujedinjenje i razvoj Hrvatske,** Vijenac, br. 717-718., 2021.
- Pipenabher, M.: **Projektiranje i analiza mosta Pelješac,** elektronički zbornik radova Građevinskog fakulteta, 8 (16), 2018.
- Poslovni (2021). **Kinezi će tražiti još 450 milijuna kuna za Pelješki most?.** Dostupno na <https://www.poslovni.hr/hrvatska/kinezi-ce-traziti-jos-450-milijuna-kuna-za-peljeski-most-4307360>. (15.05.2022.).
- Signum savjetovanje (n.d.). **Značaj Pelješkog mosta na prometnu povezanost RH te utjecaj na turizam.** URL: <https://signum-savjetovanje.com/hr/novosti/znacaj-peljeskog-mosta-na-prometnu-povezanost-rh-te-utjecaj-na-turizam-79>. (01.06.2022.).
- Smart travel (n.d.). **Dubrovačko–neretvanska županija.** Dostupno na <https://smart-travel.hr/hrvatska/dubrovačko-neretvanska/>. (01.06.2022.).

- Turistička zajednica Dubrovačko-neretvanske županije (2022). **Pregled dolazaka i noćenja**. Dostupno na <https://visitdubrovnik.hr/wp-content/uploads/2022/01/Pregled-dolazaka-i-nocenja-po-TZ-1-12-21-20.pdf>. (02.06.2022.).
- Universal portal (2021). **Pelješki most predstavlja i simbol i težnju i ostvareni cilj!** Dostupno na <https://www.universitas-portal.hr/peljeski-most-predstavlja-i-simbol-i-teznju-i-ostvareni-cilj/>. (04.06.2022.)
- Vlada Republike Hrvatske (2017). **Cestovna povezanost s južnom Dalmacijom**. Dostupno na <https://vlada.gov.hr/UserDocsImages/Vijesti/2017/02%20velja%C4%8Da/16%20velja%C4%8De/VRH%20Prezentacija%20Peljeskog%20mosta.pdf>. (01.06.2022.).

Popis grafikona:

Grafikon 1. Analiza smještajnih kapaciteta	8
Grafikon 2. Smatram da je potrebno povezati razdvojenu Hrvatsku	24
Grafikon 3. Ocjena važnosti povezivanja razdvojene Hrvatske	25
Grafikon 4. Pelješki most je adekvatno rješenje kada je u pitanju spajanje Hrvatske	25
Grafikon 5. Putem medija pratim sve vijesti vezane uz izgradnju Pelješkog mosta.....	26
Grafikon 6. Upoznat/a sam sa projektom izgradnje Pelješkog mosta	26
Grafikon 7. Ocjena stupnja razvijenosti poduzetništva u Republici Hrvatskoj	27
Grafikon 8. Izgradnja Pelješkog mosta je trebala biti odrađena od strane hrvatskih građevinskih tvrtki.....	28
Grafikon 9. Ocjena informiranosti o Pelješkom mostu	28
Grafikon 10. Pelješki most ima odličan geoprometni položaj	29
Grafikon 11. Posjetio/la sam Dubrovačko-neretvansku županiju.....	29
Grafikon 12. Susreo/la sam se sa prometnom gužvom prilikom posjeta Dubrovačko-neretvanskoj županiji.....	30
Grafikon 13. Dubrovačko-neretvanska županije je dobro prometno povezana.....	30
Grafikon 14. Postoje razne mogućnosti povezivanja Hrvatske	31
Grafikon 15. Mogućnosti povezivanja Hrvatske	31
Grafikon 16. Pelješki most će utjecati na intenzitet cestovnog prometa u Dubrovačko-neretvanskoj županiji.....	32
Grafikon 17. Pelješki most je ponos Hrvatske.....	32
Grafikon 18. Pelješki most je relativno brzo izgrađen	33
Grafikon 19. Znam otprilike koliko vrijedi projekt izgradnje Pelješkog mosta	33
Grafikon 20. Smatram kako bi se trebala naplaćivati mostarina za prolaz Pelješkim mostom	34
Grafikon 21. Zadovoljan/a sam dodijeljenim imenom Most Pelješac	34
Grafikon 22. Pelješki most će biti izuzetno atraktivan turistima, odnosno povećati će se turistički promet	35
Grafikon 23. Želim posjetiti Pelješki most	35
Grafikon 24. Dob ispitanika.....	36
Grafikon 25. Spol ispitanika	36
Grafikon 26. Dohodak ispitanika	37

Popis slika:

Slika 1. Pelješki most.....	14
Slika 2. Procjena očekivanog intenziteta prometa na Pelješcu poslije 2022. godine.....	22

Popis tablica:

Tablica 1. Zaštićeni dijelovi prirode u Dubrovačko-neretvanskoj županiji	5
Tablica 2. Dolasci turista u Dubrovačko-neretvanskoj županiji	6
Tablica 3. Noćenja turista u Dubrovačko-neretvanskoj županiji	7
Tablica 4. Analiza dolazaka u smještajne kapacitete u Dubrovačko-neretvanskoj županiji	8
Tablica 5. SWOT analiza Dubrovačko-neretvanske županije	9
Tablica 6. Dolasci turista za razdoblje siječanj-prosinac 2020./2019. godine po županijama Republike Hrvatske	12
Tablica 7. Noćenja turista za razdoblje siječanj-prosinac 2020./2019. godine po županijama Republike Hrvatske	13
Tablica 8. Kronologija izgradnje Pelješkog mosta.....	15

PRILOG

ANKETNO ISTRAŽIVANJE

Poštovani,
molim Vas da ispunite anketu koja mi je potrebna pri izradi završnog rada. Anketa se odnosi na Vaše stavove, te informiranost o Pelješkom mostu. Odgovori će se tretirati povjerljivo, sukladno sa istraživačkom etikom.
Zahvaljujem Vam se na suradnji!

Smatram da je potrebno povezati razdvojenu Hrvatsku.

Da

Ne

Ocijenite važnost povezivanja razdvojene Hrvatske.

Nije bitno

Bitno je

Izuzetno je bitno

Ne znam

Pelješki most je adekvatno rješenje kada je u pitanju spajanje Hrvatske.

Da

Ne

Putem medija pratim sve vijesti vezane uz izgradnju Pelješkog mosta.

Da

Ne

Upoznat/a sam sa projektom izgradnje Pelješkog mosta.

Da

Ne

Ocijenite stupanj razvijenosti poduzetništva u Republici Hrvatskoj.

- Ocjena 1 (jako loš stupanj razvijenosti)
- Ocjena 2 (loš stupanj razvijenosti)
- Ocjena 3 (dobar stupanj razvijenosti)
- Ocjena 4 (vrlo dobar stupanj razvijenosti)
- Ocjena 5 (odličan stupanj razvijenosti)

Izgradnja Pelješkog mosta je trebala biti odrađena od strane hrvatskih građevinskih tvrtki. *

- Da
- Ne

Ocijenite stupanj Vaše informiranosti o Pelješkom mostu.

- Ocjena 1 (jako samo loše informiran/a)
- Ocjena 2 (loše sam informiran/a)
- Ocjena 3 (dobro sam informiran/a)
- Ocjena 4 (vrlo dobro sam informiran/a)
- Ocjena 5 (odlično sam informiran/a)

Pelješki most ima odličan geoprometni položaj.

- Da
- Ne

Posjetio/la sam Dubrovačko-neretvansku županiju.

- Da
- Ne

Susreo/la sam se sa prometnom gužvom prilikom posjeta Dubrovačko-neretvanskoj županiji.

- Da
- Ne

Trenutačno, Dubrovačko-neretvanska županija je dobro prometno povezana.

Da

Ne

Postoje razne mogućnosti povezivanja Hrvatske.

Da

Ne

Molim Vas da iznesete svoje prijedloge vezane uz načine povezivanja Hrvatske.

Short answer text

Pelješki most će utjecati na intenzitet cestovnog prometa u Dubrovačko-neretvanskoj županiji.

Da

Ne

Pelješki most je ponos Hrvatske.

Da

Ne

Pelješki most je relativno brzo izgrađen.

Da

Ne

Da li znate otprilike koliko vrijedi projekt izgradnje Pelješkog mosta?

Da

Ne

Smatram kako bi se trebale naplaćivati ulaznice za prolaz Pelješkim mostom.

Da

Ne

Zadovoljan/a sam dodijeljenim imenom Most Pelješac.

- Da
- Ne

Pelješki most će biti izuzetno atraktivan turistima, odnosno povećati će se turistički promet.

- Da
- Ne

Da li imate izraženu želju da posjetite Pelješki most?

- Da
- Ne

Dob ispitanika.

- 18-28
- 29-30
- 31-49
- 50-61
- 62 i više

Spol ispitanika

- Ž
- M

Dohodak ispitanika

- 3 800-4 800
- 4 900-5 900
- 6 000-6 900
- 7 000-7 800
- 7 900 i više
- Ne želim odgovoriti